

รายงานการวิจัย

เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทย : ระดับมัธยมศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. สุจริต เพ็ชรชอบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อารุณี

จพ
ค 15
010918

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
รายการตารางประกอบ	ฉ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	3
	คำจำกัดความ	3
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
2	วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
3	วิธีดำเนินการวิจัย	40
	การศึกษาคนคว้า	40
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
	การสุ่มตัวอย่างประชากร	41
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
	การวิเคราะห์ข้อมูล	42
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	67
	บรรณานุกรม	92
	ภาคผนวก	97

การวิจัยเรื่อง : เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทย : ระดับมัธยมศึกษา
 : ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพ็ชรชอบ
 : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อารุณี
 แหล่งทุนวิจัย : เงินทุนงบประมาณแผ่นดินของคณะครุศาสตร์ ประจำปี 2527
 ปีที่วิจัย 2528

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน
2. เพื่อสร้าง เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษาจำนวน 1 ชุด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ไปสัมภาษณ์ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหาร 23 คน ครูอาจารย์ 24 คน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน 16 คน รวม 63 คน การวิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรม SPSS หาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง จากนั้นได้เลือกเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากมานำเสนอเป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับเป็นเครื่องมือในการประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัย

เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษาที่นำเสนอประกอบไปด้วย

10 เกณฑ์ ดังนี้

1. ปรึชญาและจุดประสงค์	7	ข้อกระทง
2. การจัดการและการบริหารค้ำนค่าง ๆ	10	ข้อกระทง
3. การวางแผนระยะยาว	8	ข้อกระทง
4. โปรแกรมการศึกษา	12	ข้อกระทง
5. บุคลากร	13	ข้อกระทง
6. แหล่งบริการทางวิชาการ	5	ข้อกระทง
7. แหล่งงบประมาณ	6	ข้อกระทง
8. อาคารสถานที่วัสดุและครุภัณฑ์	10	ข้อกระทง
9. การบริการในโรงเรียนและเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จ การศึกษา	9	ข้อกระทง
10. ความสัมพันธ์กับชุมชน	9	ข้อกระทง

Research Title : Evaluative Criteria for Thai Educational
Institution : Secondary Education
Researchers : Professor Dr. Sucharit Pienchob
Assistant Professor Dr. Walai Arunee
Year : 1985

ABSTRACT

Purposes

1. To study the evaluative criteria for Thai educational institution at the secondary education level as perceived by three groups of experts : administrators, teachers, parents and community leaders.
2. To construct the evaluative criteria for Thai educational institution at the secondary education level.

Procedures

The researchers studied the evaluative criteria for the evaluation of secondary schools as the bases for constructing a set of structured interview in rating scales form for interviewing 23 administrators, 24 teachers, 16 parents and community leaders. The total number was 63. The obtained data were analyzed by SPSS to calculate percentage, mean and standard deviation and presented in tables and descriptive forms. The criteria which were appropriate at the high level were selected and proposed as the evaluative criteria for the evaluation of Thai secondary education institution.

Findings

The proposed evaluative criteria for the evaluation of Thai secondary education institution consisted of 10 standards as follows:

1. Philosophy and Objectives	7 items
2. Organization and Administration	10 items
3. Long-Range Planning	8 items
4. Educational Program	12 items
5. Personnel	13 items
6. Academic Services	5 items
7. Financial Resources	6 items
8. School Plant and Facilities	10 items
9. School Services and Placement	9 items
10. Community Relations	9 items
-

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันคือ ได้รับเงินทุนงบประมาณแผ่นดินของคณะครุศาสตร์ ประจำปี 2527 ได้รับความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวอย่างประชากร และได้รับความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลจากนิสิตมหาวิทยาลัย ภาควิชามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2526 ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ
ที่นี้

สุจิต เฟียรชอบ
วลัย อารุณี

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนร้อยละของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามเขตภูมิศาสตร์	44
2	จำนวนร้อยละของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามองค์ประกอบ	45
3	จำนวนร้อยละของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามระดับผู้ทรงคุณวุฒิ	45
4	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 1 ปรัชญาและจุดประสงค์	46
5	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 2 การจัดการและการบริหารค่านต่าง ๆ	48
6	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 3 การวางแผนระยะยาว	50
7	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 4 โปรแกรมการศึกษา	52
8	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 5 บุคลากร	54
9	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 6 แหล่งบริการทางวิชาการ	56
10	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 7 แหล่งงบประมาณ	58

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถานการ ศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 8 อาคารสถานที่วัสดุและ ครุภัณฑ์	60
12	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถานการ ศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 9 การบริการในโรงเรียน และการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา	61
13	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถานการ ศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 10 ความสัมพันธ์กับชุมชน	65

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเร่งรัดพัฒนาทาง
 ด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ด้ยการดำเนินไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ฉบับที่ 5 พุทธศักราช 2525-2529 การพัฒนาคุณภาพประชากรนับเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการ
 พัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะประชากรที่มีคุณภาพย่อมสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมและประเทศ
 ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาคุณภาพของประชากรจะประสบผลสำเร็จเพียงใดบ้าง
 จะต้องอาศัยการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์เกิด
 การเรียนรู้ เกิดการพัฒนาและได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า อันเป็นผลที่ทำให้มนุษย์สามารถ
 ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สังคมทุกสังคมจึงเล็งเห็นคุณค่าของการศึกษา เพราะ
 การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังที่ ภิญโญ สาขรได้กล่าวว่า "การศึกษาเป็น
 เครื่องมือที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่รัฐใช้ในการพัฒนาประเทศทุกด้าน" (ภิญโญ สาขร (2524 :
 1) จึงถือได้ว่าการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้
 เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาทางการ เมือง เศรษฐกิจและสังคม พลเมืองที่ได้
 รับการศึกษาเป็นอย่างดีจะเป็นประชากรที่มีคุณภาพ นอกจากจะสามารถเลือกสรรพฤติกรรมที่
 เหมาะสมมาใช้พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองพัฒนาอาชีพได้อย่างชาญฉลาดแล้วก็สามารถ
 พัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ได้อย่างดีอีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการได้แถลงนโยบายการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และศิลปะไว้
 ดังนี้คือ

กระทรวงศึกษาธิการจะเร่งรัดพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปะวัฒนธรรม เพื่อพัฒนา
 เยาวชนและประชากรให้มีคุณภาพ มีศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ค้ำจาม ประพฤติปฏิบัติ
 ตามครรลองของศาสนา และวัฒนธรรมไทย มีสติปัญญา ความรู้ ทักษะ เจตคติ เพื่อ
 ประกอบสัมมาอาชีพ มีความเข้าใจในปัญหาของสังคม และแนวทางที่จะแก้ปัญหาและพัฒนา
 ตนเองและประเทศชาติให้ดีขึ้น

สำหรับนโยบายในด้านคุณภาพของการศึกษานั้น ได้เน้นที่จะปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท โดยการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนการนิเทศการศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐาน คุณภาพการศึกษา ทั้งในเมืองและชนบทให้เท่าเทียมกัน (กระทรวงศึกษาธิการ 2529 : 38)

โรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบันทั้งมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายยังมีคุณภาพไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น จำนวนนักเรียน วุฒิครู สมรรถภาพในการสอน ห้องสมุด อาคาร สถานที่ สื่อการสอน รวมทั้งเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บางแห่งแม้หนังสือเรียนทางตัวนักเรียนและครูเองก็ยังมีไม่ครบ งบประมาณในท้องถิ่นห่างไกลมักจะได้รับงบประมาณน้อยจนไม่เพียงพอ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบลบางแห่ง อาคารสถานที่ก็ยังไม่เสร็จเรียบร้อย แม้ว่าบางแห่งจะเสร็จสมบูรณ์ แต่สื่อการสอน เครื่องอำนวยความสะดวก ตลอดจนห้องสมุดยังขาดอยู่ จึงทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่ใคร่จะเป็นที่นิยม ประชาชนที่มีฐานะค่อนข้างดี มักจะส่งลูกหลานเข้าศึกษาในกรุงเทพมหานคร หรือในโรงเรียนประจำจังหวัด เมื่อปริมาณนักเรียนมีน้อย งบประมาณที่ทางโรงเรียนได้รับก็ย่อมน้อยตามไปด้วย

ในด้านประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนนั้น จากผลการทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา ก็ปรากฏว่านักเรียนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใหญ่ จะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนมัศึกษาระดับอำเภอหรือระดับตำบล

เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จึงควรมีเกณฑ์มาตรฐานสำหรับพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนตามเกณฑ์กำหนดไว้ หากโรงเรียนใดมีคุณภาพต่ำทางกระทรวงศึกษาธิการ และผู้มีจิตศรัทธาต่าง ๆ ในชุมชนควรจะได้หาทางช่วยเหลือสนับสนุนในด้านงบประมาณ บุคลากร และวิธีดำเนินการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้มีมาตรฐานสูงขึ้น

ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ในภาควิชามัธยมศึกษา ได้เคยมีประสบการณ์ในการสอน การอบรมและนิเทศครูประจำการมาพอสมควร ได้สังเกตเห็นว่า การมีเกณฑ์ประเมินประเมินคุณภาพของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้ดีขึ้น ในต่างประเทศนั้นมีการใช้เกณฑ์ประเมินมาตรฐานของโรงเรียนในระดับรัฐ สมาคม และ

เกณฑ์ที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้นเอง เพื่อประเมินคุณภาพของโรงเรียน จึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน
2. เพื่อสร้าง เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมประชากร 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน จากภาคภูมิศาสตร์ 6 ภาค และมีระดับความรับผิดชอบจากระดับชาติมายังระดับโรงเรียน

คำจำกัดความ

เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง เครื่องมือที่จัดทำขึ้นเพื่อประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ปรัชญาและจุดประสงค์การจัดการและการบริหาร ด้านต่าง ๆ การวางแผนระยะยาว โปรแกรมการศึกษายุคกลาง แหล่งบริการทางวิชาการ แหล่งงบประมาณ อาคารสถานที่วัสดุและครุภัณฑ์ การบริการในโรงเรียนและเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาและความสัมพันธ์กับชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ได้เกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ
2. ทำให้การประเมินมาตรฐานของโรงเรียนมัศึกษามีระเบียบระบบยิ่งขึ้น
3. ทำให้ทางโรงเรียนมัธยมและกระทรวงศึกษาธิการ สามารถปรับปรุงมาตรฐานของโรงเรียนให้ดีขึ้นหลังจากที่มีการประเมินแล้ว

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอในบทนี้ จะแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

1. แนวคิดจากเอกสาร ตำราและเกณฑ์การประเมินสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
 2. งานวิจัยเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
- การประเมินมาตรฐานสถาบันการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศ

การศึกษาเป็นการลงทุนที่สำคัญของประเทศอย่างหนึ่ง หากประเทศใดจัดการศึกษาได้ดี การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพประเทศนั้นก็จะได้ประชาชนที่มีคุณภาพ การที่จะทราบได้ว่าโรงเรียนใดจัดการศึกษาได้ดี หรือไม่มากนักน้อยเพียงใด จะพิจารณาอย่างผิวเผินหรือเพียงแต่ใช้การวิพากษ์วิจารณ์ด้วยวาจาย่อมเป็นการไม่สมควร หน่วยงานหรือผู้ที่มีความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรงควรจะได้จัดทำเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนอย่างมีระเบียบระบบและมีความเป็นปรนัย การประเมินมาตรฐานโรงเรียนควรจะได้มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีวิธีการประเมินที่เหมาะสม เอ็ดการ์ แอล มอร์เฟต โรลแอลจอห์นและธีโอดอร์ แอล แรลเลอร์ (Edgar L.Morphet, Roe L.John and Theodor L.Reller, 1967: 534-535) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ที่สำคัญของการประเมินมาตรฐานของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ทราบถึงผลการปฏิบัติงานที่ใดกระทำไปแล้วว่ามีข้อดี และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างไรใด สิ่งใดที่ยังเป็นปัญหาต้องพิจารณาแก้ไข
2. ศึกษาแนวทางการปฏิบัติต่อเนื่อง คำร้องประสิทธิภาพ และปรับปรุงงานให้สอดคล้องกับสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปให้ดีที่สุดและมีคุณภาพ
3. วิจัยปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบโรงเรียนและเพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งผิดปกติที่อาจจะเกิดขึ้น

4. ปรับปรุงความสามารถของครู และบุคลากรของโรงเรียนให้สามารถพัฒนาการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น

5. ทดสอบใช้วิธีการใหม่ ๆ ที่จะใช้ในการแก้ปัญหาและทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นในทางการศึกษา เมื่อได้นำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน

เกี่ยวกับองค์ประกอบกระบวนเป็นมาตรฐานโรงเรียนเพื่อการรับรองวิทยฐานะนั้น เอ็ดการ์ แอล ลอมบ์เฟต โรด แอล จอห์น และซี โอ คอยล์ แรล เลออร์มีความเห็นว่าควรขึ้นอยู่กับโรงเรียนที่จะประเมินตนเอง เพราะโรงเรียนจะมีความแตกต่างกันตามเขตและรัฐที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ ทำให้เกณฑ์ประเมินที่กำหนดขึ้นอาจไม่เหมาะสมสำหรับทุกเขต

การประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทยนั้น กรมสามัญศึกษาได้จัดทำเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2519 หลังจากนั้นได้ดำเนินการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศประมาณ 1,400 โรงเรียน และสิ้นสุดโครงการเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2522 ผลพลอยได้จากการประเมินมาตรฐานโรงเรียนในครั้งนั้นที่สำคัญก็คือ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินมาตรฐานให้ดีขึ้นและจัดพิมพ์ขึ้นใหม่ ในพ.ศ. 2523 เกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัศึกษามี 9 หมวดดังนี้คือ

หมวดที่ 1 โรงเรียนกับชุมชนในหมวดนี้ประกอบไปด้วยสาระสำคัญคือ การสร้างและรักษาเกียรติประวัติของโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานหรือสถาบันอื่น ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่าหรือนักเรียนเก่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ร่วมกับชุมชน

หมวดที่ 2 นักเรียน สิ่งที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย การกำหนดจำนวนนักเรียน การรับนักเรียนเข้าเรียน การพัฒนานักเรียนในด้านคุณธรรม บุคลิกภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม

หมวดที่ 3 บุคลากร สิ่งที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย จำนวนบุคลากร ความเหมาะสมของบุคลากร การกำหนดงานของบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร

หมวดที่ 4 อาคารสถานที่ สิ่งที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย ที่ตั้ง บริเวณโรงเรียน
อาคารเรียน ห้องสำหรับการเรียนการสอน ห้องบริหารและห้องบริการ โรงฝึกงาน
โรงอาหาร หอประชุม สนามกีฬาและอาคารพลศึกษา บ้านพัก ส้วมและการบำรุงรักษา

หมวดที่ 5 วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา สิ่งที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย
วัสดุที่จำเป็นสำหรับโรงเรียน ครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับโรงเรียน อุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็น
สำหรับโรงเรียน โสตทัศนศึกษาที่จำเป็นสำหรับโรงเรียน การควบคุมวัสดุ ครุภัณฑ์ การให้
บริการในการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา และโสตทัศนูปกรณ์ การปรับซ่อมบำรุงรักษา
วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา และโสตทัศนูปกรณ์ และการรายงาน การจำหน่าย วัสดุ
ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา และการจัดหาทดแทน

หมวดที่ 6 การเงิน สิ่งที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย บุคลากร การปฏิบัติเกี่ยวกับ
การเงิน การวางแผนการใช้จ่ายเงิน และการจัดหาทุนทรัพย์

หมวดที่ 7 งานวิชาการ สิ่งที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย หลักสูตร เอกสารประกอบ
การใช้หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ และการเรียนการสอน การใช้ทรัพยากร และแหล่งวิชาใน
ท้องถิ่น การจัดการการสอน เวลาเรียนของนักเรียน ห้องวิชาการ การปฏิบัติงานวิชาการ
ของครู วิธีการสอน การช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้า และส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี การ
ประเมินผลการศึกษา การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน กิจกรรมนักเรียน การประเมินผล
งานวิชาการและการวางแผนงานวิชาการ

หมวดที่ 8 งานบริการของโรงเรียน สิ่งที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย บริการน้ำดื่ม
น้ำใช้ การบริการอาหารกลางวัน บริการห้องสมุด บริการนันทนาการ บริการสุขภาพ บริการ
ความปลอดภัย บริการแนะแนว และบริการสื่อสารคมนาคม

หมวดที่ 9 กลไกในการบริหารโรงเรียน สิ่งที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย
โครงสร้างการบริหารของโรงเรียน การวางแผนและดำเนินงานตามแผน การให้บุคลากร
มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน บรรยากาศการทำงานในโรงเรียน

หลังจากที่ได้มีการประเมินมาตรฐานโรงเรียนในปี พ.ศ. 2525 ทำให้กรมสามัญ
ได้พบข้อบกพร่องของเกณฑ์มาตรฐานและคู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนที่ควรแก้ไข
อีกมากพอสมควร กล่าวคือ เกณฑ์มาตรฐานเดิมไม่สอดคล้องกับแนวโน้มนโยบายและรูปแบบของการ

บริหารโรงเรียนในปัจจุบัน กรมสามัญศึกษาจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นดำเนินการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เกณฑ์มาตรฐานและคู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนอีกครั้งในปี พ.ศ. 2526 นับเป็นการปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 2 โดยจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาสาระสำคัญเสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานภายในโรงเรียนมีทั้งหมด 6 หมวด คือ

หมวดที่ 1 โรงเรียนกับชุมชนในหมวดนี้ประกอบไปด้วยสาระสำคัญคือ การสร้างและรักษาเกียรติประวัติของโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานหรือสถาบันอื่น

หมวดที่ 2 สภาพของโรงเรียนและการบริหารทั่วไป สาระสำคัญที่ควรพิจารณาประกอบด้วยสภาพของโรงเรียนและการบริหารทั่วไป

หมวดที่ 3 งานธุรการ สาระสำคัญที่ควรพิจารณาประกอบด้วยการวางแผนงานธุรการ งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุและงานทะเบียนสถิติและรายงาน

หมวดที่ 4 งานวิชาการ สาระสำคัญที่ควรพิจารณาประกอบด้วยการวางแผนงาน การจัดครูเข้าสอน การสอน การพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักเรียน การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ การวัดและประเมินผลงานวิชาการ และบรรยากาศทางวิชาการ

หมวดที่ 5 งานปกครองนักเรียน สาระสำคัญที่ควรพิจารณาประกอบด้วยการวางแผน การส่งเสริมให้นักเรียนมีความประพฤติดี การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน และการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีงามของนักเรียน

หมวดที่ 6 งานบริการ สาระสำคัญที่ควรพิจารณาประกอบด้วยการวางแผนงาน การบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การบริการโภชนาการ การบริการสุขภาพอนามัย การบริการห้องสมุด การบริการโสตทัศนอุปกรณ์ การบริการแนะแนว การบริการสื่อสารและคมนาคม และการบริการประชาสัมพันธ์

สำหรับการจัดการศึกษาเอกชนนั้น เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีมาตรฐานควรจะใช้มาตรการในการควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกันเกี่ยวกับเรื่องนี้ พนัส หันนาคินทร์ (2521 : 94-95) ได้กล่าวถึงการควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาเอกชนไว้ดังนี้

1. กำหนดหลักสูตรที่ค่อนข้างตายตัว สำหรับใช้ในโรงเรียน อาจเปลี่ยนแปลงได้บ้าง แต่ต้องเป็นไปตามระเบียบ
2. กำหนดคุณวุฒิของครูใหญ่ และครูรอง ส่วนผู้ที่ทำการสอนในโรงเรียนจะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการ
3. มีการกวดขันเรื่องสถานศึกษา สภาพแวดล้อม และความพร้อมของอุปกรณ์การศึกษา
4. มีการควบคุมและตรวจตราโดยตรง
5. มีการรับรองวิทยฐานะเทียบเท่าโรงเรียนรัฐบาล
6. ใช้ข้อสอบมาตรฐานในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
7. ให้เงินทุนอุดหนุน เพื่อการพัฒนาค่านการ เรียนการสอน
8. ช่วยเหลือค่านการฝึกอบรมครู
9. กำหนดเกณฑ์ประเมินผลโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ปัญหามาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา

แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะได้พัฒนาเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโรงเรียนระดับมัธยมศึกษามาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา ทั้งยังใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดการมัธยมศึกษาด้วยก็ตาม ปัญหาคุณภาพการศึกษาก็ยังคงเป็นปัญหาที่นักการศึกษาต้องติดตามแก้ไขตลอดมา จากการประเมินผลโรงเรียนมัธยมทั่วประเทศ จำนวน 1,262 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2521 พบว่า โรงเรียนมีปัญหาดังนี้

1. ขาดแผนการปฏิบัติงานกับชุมชน
2. ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและศิษย์เก่าของโรงเรียน ขาดการประสานงานที่ดีต่อกัน โดยเฉพาะโรงเรียนเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้จัดตั้งชมรมหรือสมาคม
3. งานด้านวิชาการ ขาดการจัดทำเอกสารหลักสูตร การนิเทศทางวิชาการ การประชุมทางวิชาการ การประเมินผลและสร้างข้อสอบ การสอนซ่อมเสริม และการขาดแคลนของวัสดุ

4. ขาดแคลนสถานที่ เอกสาร และอุปกรณ์ประจำห้องบริการต่าง ๆ มีปัญหา
มากในโรงเรียนเล็ก
 5. ขาดแคลนอาคารสถานที่โดยเฉพาะอาคารประกอบ
 6. จำนวนอุปกรณ์ วัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนไม่พอเพียง และขาดมาตรการ
ในการซ่อมบำรุง
 7. ขาดแคลนบุคลากรฝ่ายบริการ
- ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้มักจะพบได้ในโรงเรียนเล็กมากกว่าโรงเรียนใหญ่

จากรายงานประจำปี 2527 ของกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (อัครสำเนา หน้า 54) พบว่า นโยบายการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการมัธยมศึกษาตลอดจน การสนับสนุนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ศึกษาต่อชั้น ม.1 ในอัตราร้อยละ 50 มีผลกระทบ ต่อการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพทางการศึกษามาก เนื่องจากการขยายตัวของโรงเรียน ขนาดเล็กในถิ่นทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก การขาดแคลนอาคารเรียน อาคารประกอบ และอุปกรณ์การสอนทั้งสาขาวิทยาศาสตร์และสายอาชีพ นอกจากนี้ยังรวมถึงการขาดแคลนครู ค่าย

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่ทำให้การมัธยมศึกษาขาดคุณภาพคือ ครูไม่ได้รับการพัฒนา เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง การฝึกอบรมที่ทำมักทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาของครูบางสาขา และให้ได้ครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเท่านั้น การนิเทศยังอยู่ในวงจำกัดมีโรงเรียนร้อยละ 57 ได้รับการนิเทศ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 24 ได้รับการนิเทศ 3-4 ครั้ง ร้อยละ 7 ได้รับการนิเทศ 4 ครั้ง และร้อยละ 12 ไม่ได้รับการนิเทศเลยตลอดทั้งปีเพราะงบประมาณจำกัด

ปัญหาตามมานักการศึกษาอีกคือ จะปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ อย่างไร ในสหรัฐอเมริกา พ.ศ.2512 มีรายงานการทดลองปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกาหลายแห่ง ซึ่งให้ผลดีคือ ยกเลิกการปรับปรุงคุณภาพ ในระบบเดิม มาใช้วิธีการปรับปรุง 3 ระดับคือ

1. ระดับหลักการหรือทฤษฎี ยึดหลักการปรับปรุง เน้นการร่วมมือระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง โดยพิจารณาถึงความคาดหวัง ความเป็นไปได้ ความสอดคล้องกับสภาพชุมชน และความเป็นประชาธิปไตย

2. ระดับการปรับปรุงองค์ประกอบของโรงเรียน เน้นคุณภาพการศึกษาโดยการนำเอาวิธีการต่าง ๆ มาใช้ คือ การสอนรายบุคคล การส่งเสริมความเปลี่ยนแปลง เน้นความคิดริเริ่ม การจัดชั้นรวม การร่วมมือระหว่างครูในการสอน การพัฒนาคุณภาพของครู และการให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการสอน

3. ระดับผลผลิต ผู้ปกครองและผู้แทนชุมชนจะมีส่วนร่วมในการประเมิน และพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน

ซึ่งวิธีการปรับปรุงตามข้อเขียนดังกล่าวนี้ ได้มีข้อมูลหลายส่วนที่ปรากฏอยู่ในเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2519 ของกระทรวงศึกษาธิการบ้างแล้ว เช่นกัน ปัญหาของมาตรฐานโรงเรียน จึงอาจมิได้ขึ้นอยู่กับว่าจะมีการประเมินผลหรือไม่ แต่มีปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นผลทำให้โรงเรียนขาดความคล่องตัวในการดำเนินการเรียนการสอนประการหนึ่ง กับอีกประการหนึ่ง เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนที่กำหนดขึ้นนั้นได้มองจุดเน้นทางการศึกษาที่สำคัญอย่างแท้จริงหรือไม่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานโรงเรียน

ก. สภาพโรงเรียน

เนื่องจากการขยายตัวด้านการศึกษา และความต้องการ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ มีมาตรฐานการศึกษาในระดับทัดเทียมกัน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดมาตรฐานสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2523 ซึ่งในข้อกำหนดนี้ได้กำหนดหมวดที่ 4 เน้นเรื่องว่าด้วยอาคารสถานที่ ซึ่งหมายถึงสภาพโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 77-79) นักการศึกษาไทยผู้หนึ่งกล่าวว่าสภาพแวดล้อม เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมที่กล่าวนี้มี 2 สภาพคือ

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ การมีอาคารเรียนที่เอื้อและส่งเสริมการเรียนทั้งทางด้านสุขภาพ การเรียนการสอนและความมั่นคง
2. สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา หมายถึง การสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิด ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่นของตน และสร้าง

เสริมค่านิยมที่ดีต่อสภาพสังคมที่แท้จริงของคน

การจัดสภาพแวดล้อมดังกล่าวต้องเริ่มจากการสร้างอาคารเรียนที่มีสภาพน่าเรียน ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้วัสดุท้องถิ่นที่ให้คุณค่าทางการศึกษา และสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยไม่จำเป็นต้องเป็นอาคารใหญ่โตดังที่หลายคนคิด รูปแบบและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (School plant) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษา เพราะเป็นตัวเสริมและเร่งการเรียนรู้และสร้างบรรยากาศที่ดีทางการเรียน (S.K.Kochar 1975 : 201) เด็กนักเรียนไม่ได้เรียนรู้จากครูแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนด้วย

ที่ตั้งโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะที่ตั้งของโรงเรียนมีผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก การจัดตั้งโรงเรียนจึงต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้เป็นหลักคือ

- 1) มีตำแหน่งที่ตั้งดี มีบรรยากาศที่ดี สะดวกในการเดินทาง
- 2) ไกลจากตัวเมือง
- 3) ต้องพิจารณาถึงการขยายของตัวเมือง และการเจริญเติบโตของตัวเมืองที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ผลตามมาคือการจราจรติดขัด
- 4) โรงเรียนควรอยู่ใกล้กับสถานบริการที่สำคัญ เช่น ส้วมสาธารณะ ศูนย์บริการสุขภาพ ห้องสมุด เป็นต้น
- 5) มีที่ตั้งอยู่ใกล้กับโรงเรียนที่มีชื่อมาตรฐานและคุณภาพพอที่จะรับต่อช่วงได้ในอนาคต
- 6) ตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สบายตาและสบายใจ
- 7) มีบริเวณโรงเรียนที่กว้างขวางมากพอที่จะให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ กลางแจ้งได้
- 8) สนามโรงเรียนต้องยกระดับให้สูง ไม่มีน้ำขัง ไม่ควรทำสระน้ำ
- 9) บริเวณสนามโรงเรียนควรมีแสงสว่างส่องถึง เพื่อให้นักเรียนได้ออกมาเล่น
- 10) ที่ตั้งอาคารเรียนและระดับตัวตึกเรียน ควรจะยกสูงและคินบริเวณรอบอาคารเรียนให้ทำเป็นเนินลาดลงมาจากตัวอาคาร

- 11) หลีกเลี่ยงการสร้างโรงเรียน ในพื้นที่ที่น้ำท่วมถึง
- 12) โรงเรียนควรอยู่ห่างจากเสียดงรบกวน ฝุ่นละอองจากโรงงาน เป็นต้น
- 13) บริเวณโรงเรียนควรจัดเป็นสวนและทำสวนหย่อมให้สวยงาม
- 14) มีแผนสำหรับการขยายโรงเรียนในอนาคตด้วย

บริเวณโรงเรียน

บริเวณมีความสำคัญสำหรับนักเรียนเป็นอย่างมาก เพราะบริเวณโรงเรียนจะเป็นสถานที่สำคัญให้เด็กนักเรียนได้ใช้ในการทำกิจกรรมกลางแจ้ง ทั้งเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาสุขภาพ สำหรับขนาดบริเวณโรงเรียนนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบริเวณโรงเรียนไว้ดังนี้

จำนวนนักเรียนประมาณ	ควรมีบริเวณประมาณ
500 คน	15 ไร่
800 คน	22 ไร่
1,000 คน	26 ไร่
2,000 คน	30 ไร่

โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดไว้ในคู่มือการจัดโรงเรียนไว้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีพื้นที่อย่างน้อย 35 ไร่ มีอาณาเขต รั้ว มีไม้ดอก ไม้ร่มเงา มีพื้นที่สำหรับทำการ เกษตรและมีสนามเด็กเล่น และที่สักขออนตามสมควร

อาคารเรียน

คุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียนไว้เป็น 3 ขนาดคือ

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก เป็นโรงเรียนที่มีขนาดของห้องเรียนไม่เกิน 17 ห้องเรียน
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนระหว่าง 18-36 ห้องเรียน
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่มีห้องเรียนตั้งแต่ 37 ห้องเรียนขึ้นไป

ในแง่ของแผนการขยายตัวอาคารในอนาคต มีความจำเป็นต่อการจัด
บริการการศึกษา ซึ่งขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะให้เยาวชนศึกษาต่อในระดับ
มัธยมศึกษาให้มากขึ้น จากการคาดคะเนของงานวิจัยเศรษฐกิจการศึกษาของแผนงาน
กระทรวงศึกษาธิการ ควบคู่การวิเคราะห์จากอัตราส่วนจำนวนนักเรียนต่อประชากรกลุ่มอายุ
อัตราการเลื่อนชั้นอย่างหยاب โดยอาศัยองค์ประกอบแนวนโยบายในการพัฒนาการศึกษา
ระยะที่ 5 การเปลี่ยนแปลงระเบียบการวัดผลการศึกษาตามหลักสูตรฉบับล่าสุด ประกอบด้วย
ความคิดเห็นของคณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาระยะที่ 5 (ระดับ 4) ของกระทรวง
ศึกษาธิการ คณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (ระดับ 2) ของกระทรวง
ศึกษาธิการ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนการคาดคะเนจำนวนนักเรียนที่หน่วยงาน
อื่นจัดทำขึ้น พบว่าอัตราการเพิ่มของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2522,
2525 และ 2529 จะเป็น 1,308,635 คน 1,567,038 คน และ 2,040,631 คน
ตามลำดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น 468,605 คน 768,825 คน และ 1,217,500 คน
ตามลำดับ

จากผลการคาดคะเนดังกล่าว พบว่า จำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี
ฉะนั้น ต้องมีความพร้อมเสมอต่อการขยายบริการในคานปริมาณผู้เรียน
ห้องเรียน

กรมสามัญศึกษากำหนดขนาดของห้องเรียนให้ เป็น 3 ขนาดคือ ขนาด 6 +
8 เมตร ขนาด 8 + 8 เมตร และขนาด 7 + 9 เมตร บรรจุนักเรียน 30/40 คน อัตรา
เฉลี่ยเนื้อที่ในห้องเรียน 1.50 - 2.00 เมตรต่อนักเรียน 1 คน ขนาดของห้องควรแตกต่าง
กันตามลักษณะวิชา (กรมสามัญศึกษา 2521 : 2) นอกจากนี้กรมสามัญศึกษา ได้กำหนด
ขนาดของห้องเรียนต่อนักเรียนไว้ว่า ห้องเรียนระดับมัธยมตอนต้นกำหนดใ้มีนักเรียน
ห้องเรียนละ 45 คน ส่วนห้องเรียนระดับมัธยมตอนปลาย กำหนดใ้มีนักเรียนห้องเรียนละ
40 คน

โรงอาหาร

โภชนาการของโรงเรียน ทางโรงเรียนต้องจัดใ้สำหรับรับประทานอาหาร
ใ้มีระเบียบเรียบร้อย มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและล้างภาชนะ มีที่รองรับเศษอาหาร ถ้ามี่

การจำหน่ายอาหาร ร้านอาหารควรต้องได้รับการดูแลให้ถูกต้องก่อนจำหน่าย ทั้งทางด้านคุณค่าอาหารและความสะอาด ความเหมาะสมของราคา มีเนื้อที่ของโรงอาหารกว้างพอสำหรับบริการ โดยมีเนื้อที่ 1 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน (กรมสามัญศึกษา 2521 : 3)

ห้องพยาบาล

การจัดเรือนพยาบาลจะพิจารณาตามจำนวนของผู้เรียน ถ้ามีนักเรียนมากกว่า 1,000 คนควรมีเรือนพยาบาล 1 หลัง ครัวพยาบาลประจำ 1 คน นักเรียนต่ำกว่า 1,000 คน ควรมีห้องพยาบาล 1 ห้องพร้อมเครื่องเวชภัณฑ์ ส่วนโรงเรียนที่ไม่สามารถจัดห้องพยาบาลได้ให้จัดมุมหรือส่วนใดส่วนหนึ่งจัดเป็น เคียงพักผ่อนป่วย 1 เคียงให้เป็นสัดส่วน และมีตู้ใส่เวชภัณฑ์เพื่อการปฐมพยาบาล ตำแหน่งของห้องพยาบาลควรเป็นที่สงบไม่มีเสียงรบกวน

ส้วม

ส้วมควรปลูกสร้างตามลักษณะสุขภาพิบาล จำนวนห้องส้วมของระดับมัธยมศึกษา จะแตกต่างจากโรงเรียนประถมศึกษา กล่าวคือ กำหนดคิใหม่ห้องส้วมหญิง 1 ที่ต่อ 45 คน ชาย 1 ที่ต่อ 75 คนที่บัสสาวะชาย 1 ที่ต่อ 30 คน (กรมสามัญศึกษา 2521 : 3)

สภาพโรงเรียนที่สมีคิหมายถึงเฉพาะการมีตัวอาคารที่ใหญ่โต มีสนามกว้างขวางเท่านั้น แต่สภาพของโรงเรียนที่คินั้นจะตองประกอบควยหลักการจัดโรงเรียนที่สาคัญ 5 ประการคือ

1. สะอาดเรียบร้อย
2. ดคซึนรึนรมบ
3. สุขภาพที่ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความปลอดภย
4. สะดวกตองการเรียน
5. สงเสรมการศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2521 : 1)

ข. ครู

คามเกณฑมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึษาธิการคิกำหนดเกี่ยวกับครูไว้ในหมวดบุคคลากร ในทางการศึษา ครูเป็นบุคคลากรทางการศึษาที่สาคัญ แต่คิมมากการจัดการศึกษาของประเทศไทย มุงเพื่อพัฒนากำลังคนของประเทศเป็นหลักตลอดมา เป็นการเตรียมนคนเพื่องานของรัฐมากกว่าการพัฒนาคนในแง่การศึกษาที่แท้จริง ในขอนี้ทั้ง

รัฐบาลและนักการศึกษาไทยได้พยายามให้มีการแก้ไขโดยถูกต้อง แต่ปัญหาของประเทศมีมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้การจัดระบบการศึกษาไม่สามารถดำเนินได้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการได้ หลังจากการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. 2518 จึงมีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งโครงสร้าง ระบบ และกระบวนการ เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคม มุ่งพัฒนาบุคคลและสังคมควบคู่กันไป โดยเน้นคุณภาพของคนในทางความเจริญ ทางร่างกาย จิตใจ และปัญญา ตลอดจนถึงความจำเป็นของชาติไทย เมื่อรัฐบาลได้รับหลักการของการปฏิรูปการศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2521 การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาจึงไม่เพียงแต่การปรับปรุงระบบการศึกษาทางด้านหลักสูตร เนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอนเท่านั้น ยังรวมถึงการพัฒนาคุณภาพครูให้สอดคล้องกับระบบการศึกษา และการสร้างอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมด้วย (อัมพร มีสุข 2525 : 1-19)

การจัดการมัธยมศึกษาที่จะให้ให้มีผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ก็คือ การมีผู้นำทางการสอนในระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรที่เหมาะสม มีความพร้อมของอุปกรณ์การสอนมีการพัฒนาความรู้ให้แก่ว่างอย่างสม่ำเสมอ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมครูที่มีความสามารถและผู้บริหารทางการศึกษาที่เป็นที่พึ่งที่แก่ครู (ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2519 : 11-12) ได้ให้ความเห็นว่า ครู เป็นองค์ประกอบสำคัญเท่ากับตัวนักเรียน และผูกครองในการที่จะยกมาตรฐานการเรียนให้สูงขึ้น

เกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับครู จะประกอบขึ้นด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. วุฒิของครู

ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา จะต้องเป็นผู้มีความสามารถเฉพาะทางการมัธยมศึกษาในสาขาวิชาที่สอน จากการศึกษาวิจัยของกมล กิฐกมล และคณะ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528 : 2-18) ได้ทำการศึกษาข้อมูลจากครูที่สอนในหมวดวิชาการงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญทั่วประเทศ พบว่า ครูที่สอนวิชาการงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จะมีวุฒิตรงกับวิชาที่สอนร้อยละ 82.70 การที่มีครูที่มีวุฒิตรงกับวิชาที่สอนจะทำให้ครูสามารถจัดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความรู้ความสามารถของตน

2. อัตรากร

อัตรากรคือนักเรียน เป็นมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จำเป็น
มากครสภาได้กำหนดอัตรากรไว้ดังนี้

1. ชั้นมัธยมต้น นักเรียน 2 ชั้นต่อคร 3 คน
2. ชั้นมัธยมปลาย นักเรียน 1 ชั้นต่อคร 2 คน
3. ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนกำหนดเป็น 3 ตำแหน่ง คือ ถ้ามี
1 ชั้นเรียน กำหนดตำแหน่งเป็นครูใหญ่ ถ้ามี 12 ชั้นเรียนกำหนดตำแหน่งเป็นอาจารย์ใหญ่
และถ้ามี 38 ห้องเรียนกำหนดเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนการกำหนดตำแหน่งผู้ช่วย
ฝ่ายบริหารให้กำหนดตามจำนวนห้องเรียนเช่นกันคือ

จำนวนห้องเรียน 9 ห้อง มีผู้ช่วย 1 คน

จำนวนห้องเรียน 18 ห้อง มีผู้ช่วย 2 คน

จำนวนห้องเรียน 27 ห้อง มีผู้ช่วย 3 คน

จากการวิจัยของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับนโยบายการมัธยมศึกษา
โดยใช้แบบสำรวจ 11 ชุด จำนวน 4459 ฉบับ ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร
โรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ครูปฏิบัติการสอน ครูสนับสนุนการสอน นักเรียน
ผู้ปกครองนักเรียน ศึกษาในเทศก์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่วางแผนการศึกษาของจังหวัดจากโรงเรียน
ทั่วประเทศในแง่สัดส่วนของครู พบว่า สัดส่วนครูต่อนักเรียนในกลุ่มวิชาสามัญจะสูงกว่าสัดส่วน
ครูต่อนักเรียนในกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ โดยมีสัดส่วนเป็น 1 : 29 ถึง 1 : 41 หรือ
โดยเฉลี่ยประมาณ 1 : 35 ส่วนสัดส่วนครูต่อนักเรียนในกลุ่มวิชาการงานและอาชีพเป็น
1 : 18 ถึง 1 : 31 หรือโดยเฉลี่ยประมาณ 1 : 23 ยกเว้นครูสนับสนุน มีอัตราคอ
นักเรียนตั้งแต่ 1 : 385 ถึง 1 : 144 (กรมสามัญศึกษา 2527 : 79)

3. จำนวนชั่วโมงสอน

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการวิจัยร่วมกับคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วย นโยบายการมัธยมศึกษาเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงการสอน พบว่า
จำนวนชั่วโมงการสอนของครูควรอยู่ระหว่าง 16-18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยได้ขอเสนอแนะ
ว่าครูปฏิบัติการสอนควรทำการสอนประมาณ 6-18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เตรียมการสอนประมาณ

5-6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และครูสนับสนุนการสอนไม่ควรสอนเกิน 6 ภายชั่วโมง
(กรมสามัญศึกษา 2527 ; 80-81)

ค. สภาพการเรียนการสอน

1. อุปกรณ์การสอน

อุปกรณ์การสอน เป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนของครูมีความหมาย และยิ่งช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ การมีอุปกรณ์การสอนที่พร้อม จะช่วยครูได้มากในแง่ การจัดการเรียนการสอนที่คล่องตัว ตรงตามจุดประสงค์ของการสอนที่ครูต้องการ อีกทั้งยังเป็น การประหยัดเวลาด้วย แต่จากผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนส่วนใหญ่จะบ่งชี้ปัญหาของ การสอนว่าสาเหตุหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่ขาดคุณภาพมาจากการขาดอุปกรณ์ การสอน

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

เนื่องจากการมัธยมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่จัดขึ้นให้แก่วัยอยู่ใน วัยรุ่น ฉะนั้นเพื่อพิจารณาตามหลักพัฒนาการตามวัยแล้ว กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ควรเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนทางด้านสังคม การปรับตัว และการคบเพื่อน (สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ 2516 : 228-230)

กิจกรรมนักเรียนในระดับมัธยมศึกษามีหลายประเภทด้วยกัน อาจแบ่ง เป็นประเภทใหญ่ ๆ คือ กิจกรรมค่านิยม การกีฬา ค่านันทนาการ ค่าน้ำเพื่อ ประโยชน์ต่อสังคม ค่านศิลปะวัฒนธรรม การจัดทำหนังสือ ค่านการบริหารและการฝึก ทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์

3. งานสนับสนุนการสอน

3.1 งานห้องสมุด

วิญจวน อินทรกำแหง (2517 : 11-14) กล่าวว่า การจัด การศึกษาที่สมบูรณ์ส่วนหนึ่ง ก็คือการจัดบริการห้องสมุดขึ้นในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแหล่ง สนับสนุนการศึกษาคนควา การจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการศึกษาทุกชนิด โดยมี จุดประสงค์ เพื่อเป็นศูนย์กลางของ

1) การอ่าน
 2) การศึกษาคนควา
 3) การฝึกวิจารณ์การอ่านและขยายขอบเขตการอ่านให้กว้างขวางขึ้น

- 4) การแนะนำการอ่าน
 5) วิธีอุปกรณ์การอ่านสอน

ซึ่งการดูแลจัดการห้องสมุดนั้น โดยหน้าที่จะเป็นบรรณารักษะนั้นั้น บรรณารักษะของสมุดโรงเรียนควรต้องเป็นผู้ที่สามารถให้บริการใดตลอดเวลา ไม่ควรมีชั่วโมงสอนเลยและควรมีผู้ช่วยอย่างน้อยอีก 1 คน เพื่อความเรียบร้อยและความคล่องตัวในการบริการของสมุด (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2522 : 405) ส่วนขนาดของห้องสมุดนั้น จากผลการวิจัยของ รศ.ดร.ฉวีลักษณ์ บุตุยะกาญจน ซึ่งได้ทำการศึกษารูปแบบที่ควรจะเป็นของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า รูปแบบนี้ควรจะเป็นศูนย์วิทยบริการ มีเนื้อที่อย่างต่ำ 400-800 ตารางวาต่อนักเรียน 1,000 คน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528 : 2-119)

3.2 บริการแนะนำ

บริการแนะนำในโรงเรียนมัธยมอาจจัดแตกต่างกันตามแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรมีบริการ 5 ประการคือ 1) บริการเกี่ยวกับ การเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การจัดและให้บริการสนเทศทั้งที่เป็นข้อความเฉพาะ และ ความรู้ทั่วไป 3) บริการให้คำปรึกษา 4) บริการเลือกชั้นเรียนหรือหาที่ทำงาน และ 5) บริการติดตามผล

3.3 การประสานงานและประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การเผยแพร่กิจกรรมโรงเรียนสามารถช่วยสร้างภาพพจน์และความเข้าใจอันดีของประชาชนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งวิธีการเผยแพร่อาจทำได้โดยบุคคลภายในโรงเรียน อันได้แก่ครู นักเรียน ผู้มาติดต่อ นอกจากนี้สามารถเผยแพร่โดยใช้สื่อมวลชน เช่น เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ผ่านทางวิทยุ การส่งนักเรียนร่วมตอบปัญหาในรายการต่าง ๆ ทั้งวิทยุและโทรทัศน์ และการเผยแพร่ผ่านมวลชนก็เป็นอีกทางหนึ่ง

ที่เราจะทำได้โดยร่วมมือกับชุมชนในกิจการต่าง ๆ เช่น งานกีฬาอำเภอ กิจการสาธารณะ ราชการแสดงของนักเรียน และพัฒนาที่สาธารณะ เป็นต้น (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2522 : 466)

ง. การบริหาร

ระบบการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาปัจจุบัน งานหลักของผู้บริหาร ประกอบด้วยงานหลักดังนี้ (ภิญโญ สาทร 2521 : 306-307)

1. การสอน
2. การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ
3. กิจกรรมการพัฒนาเยาวชนตามความต้องการส่วนบุคคลและสังคม
4. บริการของโรงเรียนที่สนองต่อความสุขของนักเรียน และความ

ต้องการจำเป็นทั้งของนักเรียนและสังคม

ซึ่งในการที่ผู้บริหารจะดำเนินงานหลักให้ไปสู่เป้าหมายได้นั้น ภาระกิจของผู้บริหารระดับมัธยมศึกษาจะมีขอบข่ายค่อนข้างกว้างขวาง ในการที่จะรับผิดชอบงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นพพร บุญจิตราคุลย์ และธรรมรส โชคคิณูชกร (2522 : 100-116) กล่าวว่า ภาระกิจของผู้บริหารการมัธยมศึกษาที่สำคัญมี 4 ประการ คือ

1. งานปรับปรุงโครงการศึกษาหรืองานวิชาการ เป็นการจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ และบริการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจะต้องจัดทำขึ้น เพื่อสร้างเสริมประสิทธิภาพของการเรียนการสอน
2. การเลือกและการพัฒนาบุคลากร เป็นการจัดการเพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกัน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในหน่วยงาน และการพัฒนาคุณภาพบุคลากร
3. การทำงานร่วมกับชุมชน จะเน้นที่การทำงานร่วมกับชุมชน และการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และทราบการดำเนินการของโรงเรียน
4. การจัดการบริหารโรงเรียน เป็นการจัดการทั่วไปทางธุรการของโรงเรียน ในการที่จะช่วยให้การจกดำเนินการทางการศึกษาของโรงเรียน ได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนสิ่งที่สามารถ
ระบุคุณภาพของการจัดการศึกษา ตลอดจนสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในการจัดการศึกษาให้มี
ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ถือเป็นประเด็นมาตรฐานการศึกษาซึ่งจะช่วยชี้ให้เห็นถึงการวางแผน
และการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียน เกณฑ์ประเมินมาตรฐานการศึกษาได้มีหน่วยงาน
ที่รับผิดชอบได้พัฒนาเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงาน กาญจนฯ ชูครูวงศ์
และบุญรอด บุญศรีสมฤทธิ์ (2526 : 1-11) ได้ศึกษาถึงมาตรฐานการศึกษาโดย
เปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานที่กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่มีความคล้ายคลึงกัน และครอบคลุมการจัดการ
ศึกษาในสถานต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ค่านักเรียน เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักเรียน
กับพื้นที่ของห้องเรียนและอัตราเฉลี่ยของนักเรียนต่อจำนวนครู โดยในระดับมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษามีอัตราจำนวนนักเรียนกับพื้นที่ของห้องเรียนระหว่าง 40-45 : 1 สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีอัตรา 40-60 : 1 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติมีอัตรา 40 : 1 ส่วนอัตราเฉลี่ยของนักเรียนต่อจำนวนครู กรมสามัญศึกษามีอัตรา
ส่วน 20-24 : 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีอัตรา 26 : 1 และสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 20 : 1

2. ค่านบุคลากร ในระดับมัธยมศึกษาครูควรมีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป และ
ไม่ควรสอนเกินสัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง ทั้งเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

3. ค่านอาคารสถานที่ กรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชนพิจารณาถึงความเหมาะสมและความถูกต้องลักษณะของโรงเรียน ห้องเรียน
ความเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ตลอดจนที่ตั้งของโรงเรียนและการจัดสาธารณูปโภค
ที่สะดวก ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเสนอเกณฑ์เกี่ยวกับขนาดที่ดินและ
อาคารเรียนในระดับมัธยมศึกษาว่าถ้าเป็นโรงเรียนใหม่ที่จะจัดตั้ง ควรมีเนื้อที่ 35 ไร่
และมีขนาดห้องเรียนค่าสุด 6 ห้อง ขนาดใหญ่ไม่เกิน 60 ห้อง

4. คำนวณวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา กรมสามัญศึกษาได้พิจารณา ความเพียงพอตลอดจนการเก็บรักษา การปรับซ่อม บำรุงรักษา การจัดบริการแก่ครู การใช้ประโยชน์ของนักเรียน รวมทั้งการรายงานการจำหน่ายวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ การศึกษาและการจัดหาวัสดุทดแทน ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนพิจารณา ถึงความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ประจำห้องเรียน ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพัสดุ ห้องธุรการ และห้องน้ำ และความเพียงพอของโสตทัศนูปกรณ์

5. คำนวณงานวิชาการ กรมสามัญศึกษาพิจารณาถึงการจัดแบบตารางเรียน ของโรงเรียนในการสนองความต้องการความสนใจและความถนัดของนักเรียน ตลอดจน ความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นและของประเทศ และยังพิจารณา ถึงความเพียงพอของเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร การใช้ทรัพยากรและแหล่งวิชาการ ในท้องถิ่น การช่วยเหลือเด็กเรียนช้า และส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี การประเมินผลงาน วิชาการและการวางแผนวิชาการประจำปี ส่วนการประเมินมาตรฐานโรงเรียนเอกชน เน้น การจัดหลักสูตร การจัดประสบการณ์ในด้าน การเรียน เวลาเรียน การสอนสอดคล้องกับ หลักสูตรความเหมาะสมของ เอกสารประกอบการใช้หลักสูตร การเลือกใช้วัสดุหรือทรัพยากร ในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสนองความสามารถของนักเรียนแต่ละคน รวมทั้งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกันตลอดจนมีความรับผิดชอบ รวมทั้ง พิจารณาการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน การประเมินผลนักเรียนรวมทั้งการปรับปรุง การเรียนการสอนจากการประเมินผลด้วย

6. คำนวณบริการของโรงเรียน กรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติพิจารณาถึงความเพียงพอในการบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การบริการอาหาร กลางวัน การจัดห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ บริการนันทนาการ สุขภาพ ความปลอดภัย การจัดบริการ การแนะแนวและการสื่อสารคมนาคม

7. คำนวณกลไกในการบริหารโรงเรียน กรมสามัญศึกษาและสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชนพิจารณาถึงโครงสร้าง เทคนิคการดำเนินงานและการ บริหารโรงเรียน เช่น การจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงาน บทบาทของบุคลากรในการ บริหารโรงเรียน บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอน และการดำเนินงานตามวิถีทาง ประชาธิปไตย และสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนพิจารณา รวมถึงการ

บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ บริการสุขภาพความปลอดภัยไว้ในระบบกลไกในการบริหารโรงเรียน
 ควบ

8. ด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ทั้งกรมสามัญศึกษาและ
 ส่วนงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนพิจารณาถึงการสร้างและรักษาเกียรติประวัติของ
 โรงเรียน ความสัมพันธ์ที่ติดกับชุมชนทั้งการให้บริการและการรับความช่วยเหลือหรือส่งเสริม
 จากชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานในชุมชนกับศิษย์เก่าและผู้ปกครอง ตลอดจน
 มีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

สำหรับ เกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนในสหรัฐอเมริกาได้เริ่มต้นมีการสร้าง
 เกณฑ์เพื่อประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษามาตั้งแต่ ปี ค.ศ.1885 (National
 Study of Secondary School Evaluation, 1969 : 3-10) โดยมีกลุ่ม
 วิทยาลัยต่าง ๆ ในหลายแห่งทั่วประเทศได้เป็นผู้ริเริ่มสร้างเกณฑ์กันขึ้น โดยมีจุดประสงค์
 เริ่มแรกเพียงเพื่อยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนกับเพื่อแก้ปัญหาในการสอบเข้าเพื่อศึกษา
 ต่อเท่านั้น สืบมาจนกระทั่งถึงปี ค.ศ.1933 จนถึงช่วงปี ค.ศ.1959 การศึกษาแห่งชาติ
 ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาได้เขามารับผิดชอบในเรื่องนี้ด้วย
 โดยในระบะนั้น ได้ดำเนินการภายใต้ชื่อของการศึกษาเพื่อความร่วมมือในเรื่องมาตรฐาน
 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในการดำเนินงานจะมีคณะกรรมการบริหารงาน ซึ่งคณะกรรมการ
 ชุดนี้ได้รับการแต่งตั้งมาจากอาสาสมัคร ซึ่งสังกัดสมาคมต่าง ๆ คณะกรรมการชุดนี้ได้จัด
 สร้างเกณฑ์มาตรฐานสำหรับประเมินผลโรงเรียนมัธยมศึกษาออกมาหลายครั้ง คือครั้งแรก
 เมื่อ ปี 1940 และได้มีการปรับปรุงต่อมาอีกหลายครั้ง ในปี 1950, 1960 และ 1969
 ตามลำดับ ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาหลายพันแห่งทั้งสหรัฐก็ได้นำเกณฑ์มาตรฐานนี้ไปใช้

สำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาที่การศึกษาแห่งชาติได้ปรับปรุงขึ้น
 ใช้ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ.1969 นั้น ได้จัดทำออกมาเป็น 2 ตอนควบกัน ตอนแรกวาดคว
 เกณฑ์มาตรฐานสำหรับใช้ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษา ในตอนนี้จะแบ่งลักษณะของเกณฑ์
 ออกเป็นหมวด ๆ ได้ 9 หมวดควบกันคือ

1. โรงเรียนกับชุมชน (School and Community)
2. ปรัชญาและจุดประสงค์ (Philosophy and Objectives)
3. หลักสูตร (Curriculum)

4. โปรแกรมกิจกรรมนักเรียน (Student Activities Program)
5. บริการสื่อการศึกษา หอสมุดและโสตทัศนูปกรณ์ (Educational Media Services - Library and Audio - Visual)
6. บริการแนะแนว (Guidance Service)
7. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของโรงเรียน (School Facilities)
8. คณะครูอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียน (School Staff and Administration)
9. คุณภาพของครู อาจารย์เป็นรายบุคคล (Individual Staff Member)

ในแต่ละหมวดจะมีประเด็นสำหรับพิจารณาหลาย ๆ ประเด็น เป็นต้นว่า ในหมวดหลักสูตรมีการประเมินหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียน ถึง 18 วิชา ได้แก่ วิชาเกษตร ศิลปะ สุขศึกษา การเผยแพร่การศึกษา สวัสดิการศึกษาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาต่างประเทศ สุขศึกษา เศรษฐศาสตร์ อุตสาหกรรมศิลป์ คณิตศาสตร์ คณิต คณิต พละศึกษา ศาสนา วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา การศึกษาพิเศษ เทคนิคการวัดและการอุตสาหกรรม

ส่วนตอนที่ 2 จะมีลักษณะเหมือนเป็นคู่มือการแนะนำในการใช้เกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งในแต่ละหมวดจะมีวิธีการพิจารณาในแต่ละประเด็นอย่างกว้างขวาง โดยจะประกอบไปด้วยส่วนหนึ่งที่จะใช้วิธีประเมินค่า ซอกกระทบต่าง ๆ ในแต่ละหมวดจะมีการจัดอันดับคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ ตั้งแต่ 1-4 คือ 4 ระดับดีมาก (Excellent) 3 ระดับดี (Good) 2 ระดับพอใช้ (Fair) 1 คือ ไม่ดีหรือหาผลผลิต (poor or missing) และมี na หมายถึงไม่สามารถบอกหรือประเมินได้ (Not applicable) และยังมีส่วนหนึ่งสำหรับให้ประเมินได้เพิ่มเติมรายละเอียดของแต่ละประเด็นให้สมบูรณ์ขึ้น ที่พิเศษก็คือทุก ๆ หมวดที่จะประเมินได้นั้นจะประเมินเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้อย่างอิสระเสรีให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียนของตน ทั้งนี้เพราะเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ออกแบบมาให้มีความยืดหยุ่นมาก เหมาะสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐที่มีความแตกต่างกันมาก ในหลาย ๆ ลักษณะ และในตอนท้ายของแต่ละหมวด จะเป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด เพื่อให้ผู้ประเมินมีโอกาสได้เสนอข้อคิดเห็น (Comment) เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้

นอกจากนี้ยังมีเกณฑ์ประเมินสถาบันระดับมัธยมศึกษาซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการการศึกษาสมาคมต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาทุกระดับของ The Accrediting Commission of the Association of Independent Colleges and School (1980 : 54-66) มีทั้งหมด 7 เกณฑ์ดังนี้

1. ปรัชญาและจุดมุ่งหมาย (Philosophy and Objectives) สิ่งที่จะพิจารณา คือปรัชญาและจุดมุ่งหมายจะต้องมีเขียนไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบเอกสาร เพื่อแสดงถึงปณิธานของสถาบันที่จะต้องให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
2. การจัดการการบริหารและการควบคุม (Organization Administration, Control) สิ่งที่จะพิจารณาคือ ต้องมีการกำหนดค่าการจัดระเบียบ และการบริหารใน เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งระบุชื่อคณะกรรมการโรงเรียน ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร และ เจ้าหน้าที่ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน เช่น การจัดกิจกรรมทางการศึกษา การรับสมัคร นักเรียน เงินทุนช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการควบคุมงาน การบริหาร การเงิน กิจการดูแล โรงฝึกงานและเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนระบบการบริหารงานทั้งหมด และการบริการนักเรียน ความมั่นคงทางการเงินคือมีระบบการวัดเรื่องการเงินที่ดี และมีรายได้ที่เพียงพอ
3. การบริหาร (Administration) สิ่งที่จะพิจารณาคือ การจัดทำเนื้องาน ของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ เช่น การประเมินโปรแกรมการเรียน กิจกรรมของนักเรียน บริการแนะแนว บริการเงินทุนช่วยเหลือ ประมวลรายวิชา กระบวนการเรียนการสอน แหล่งวิทยากร ศูนย์บริการต่าง ๆ เป็นต้น โดยผู้บริหารควรนำผลจากการประเมินมา ปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาให้ดีขึ้น การรับทีมงานที่มีคุณวุฒิจากสถาบันที่ได้รับการรับรอง จำนวนเจ้าหน้าที่ธุรการที่เพียงพอและมีคุณภาพที่ดี และมีการเก็บรวบรวม รายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนการสอน การปฏิบัติงานด้านการบริหารรวมทั้ง กิจกรรมด้านการจัดเงินทุน หลักสูตร การแนะแนว อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ทาง การเรียนการสอน หอสมุด โรงฝึกงาน คณะครูอาจารย์ กิจกรรมนักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องของกับนักเรียน มีการเก็บรวบรวมผลการเรียนของนักเรียนรวมทั้งทำทะเบียนประวัติ และรายงานต่าง ๆ ต้องเก็บในสถานที่ที่ป้องกันไฟไหม้ได้หรือเก็บในรูปแบบของไมโครฟิล์ม
4. ความสัมพันธ์กับนักเรียน (Relations with Students) สิ่งที่จะพิจารณา คือวิธีการรับนักเรียนที่ต้องเป็นไปตามปรัชญาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ทั้งโปรแกรมเรียน

ความปกติและโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง วิธีการคัดเลือกนักเรียน
เข้าศึกษาต้องเป็นไปอย่างถูกต้องและยุติธรรม ตลอดจนสอดคล้องกับจุดประสงค์ทางการ
ศึกษาของสถาบัน การจัดเงินทุนช่วยเหลือนักเรียน และการบริการนักเรียนทั้งด้านการให้
คำปรึกษาและแนะแนวรวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5. กิจกรรมการศึกษา (Educational Activities) สิ่งที่พิจารณาคือ
หลักสูตรของสอดคล้องกับปรัชญาและจุดมุ่งหมายของสถาบัน ตลอดจนความต้องการของ
นักเรียนและชุมชน การสอนมีคุณภาพโดยมีการวางแผนอย่างมีระบบ มีการเลือกและใช้สื่อ
การเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมหลายรูปแบบมีการปรับกระบวนการเรียนการสอนให้
เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนมีการรู้จักเลือกเครื่องมือในการประเมินผลเพื่อ
วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการสอน รวมทั้งการคัดเลือกคณาจารย์ที่มีคุณภาพและมีวุฒิอย่างต่ำ
ปริญญาตรี และมีการส่งเสริมประสิทธิภาพทางวิชาการและวิชาชีพ

6. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา (Educational Facilities) สิ่ง
ที่พิจารณาคือ อาคาร ห้องเรียน เครื่องมือ เฟอร์นิเจอร์ บริเวณโรงเรียน อุปกรณ์การ
เรียนการสอน เครื่องมือที่เป็นจักรกลและโรงฝึกงาน จะคงได้รับการตรวจสอบว่าปลอดภัย
มีประโยชน์คุ้มค่า มีความสะอาดถูกสุขอนามัย มีการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี มีแสงสว่าง
เพียงพอและได้รับการยินยอมตามกฎหมายที่ควบคุมในด้านการป้องกันไฟไหม้ ความปลอดภัย
และถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

7. การพิมพ์โฆษณา (Publication) สิ่งที่พิจารณาคือ มีการพิมพ์เอกสาร
ที่ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการสมัครเข้าเรียน ค่าเล่าเรียน หลักสูตร ปรัชญาและจุด
มุ่งหมาย รายชื่อคณาจารย์ กฎและระเบียบ ขุนเล่าเรียน บริการต่าง ๆ สำหรับนักเรียน
เป็นต้น รวมทั้งโฆษณาของค่านึงถึงความป็นจริงในการบริการของโรงเรียนหรือประโยชน์
ที่โรงเรียนได้รับ

Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 25-41)
ได้จัดทำ Policies and Standards of the Delegate Assembly of the
Commission on Occupational Education Institutions มาตรฐาน
ต่าง ๆ ประกอบควย

1. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสถาบัน (Philosophy and Purpose of Institution)
2. การจัดและการบริหาร (Organization and Administration)
3. การวางแผนระยะยาว (Long-Range Planning)
4. โปรแกรมการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การรับนักศึกษา, การจัดโปรแกรมและวิธีการสอน (Education Programs)
5. บุคลากร (Staff) ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารและนิเทศคณาจารย์และบุคลากรส่วนที่ไม่ใช่คณาจารย์
6. ศูนย์ทรัพยากร (Learning Resource Center (S)) ซึ่งประกอบด้วย อาคารสถานที่ งบประมาณ บุคลากร ทะเบียน บริการ และการประเมินผล
7. แหล่งการเงิน (Financial Resources) ประกอบด้วย การเตรียมงบประมาณและการควบคุมที่มาของรายได้
การบริหาร
นโยบายการซื้อ
8. บริการและอาคารสถานที่ (Physical Facilities) ประกอบด้วย อาคารที่มีอยู่
ไฟ พัดลม และการระบายอากาศ
การซ่อมแซมบำรุง
9. อุปกรณ์ (Equipment and Supplies)
10. การบริการนักศึกษา (Student Personnel Services) การแนะแนว การประเมินผล ทะเบียนส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษา สุขภาพ การช่วยเหลือนักศึกษาด้านการเงิน การประเมินผล
11. การหาบริการใ้ให้นักศึกษาทำและการติดตามผล (Placement and Follow-up)
 การทำงานใ้ให้นักศึกษาทำ
 การติดตามผล
 การโฆษณา

12. ความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Relations)

Southern Association of Colleges and School (1981 : 1-10)
 10) ใ้ค้จัดท้า Standards for Unit Schools เพื่อใ้ใช้เป็นเกณฑ์ประเมิน มาตรฐาน
 เหล่านั้นประกอบทว้ย

1. โรงเรียนและชุมชน (School and Community)
2. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ (Philosophy and Objectives)
3. Major educational priorities
4. การพัฒนาหลักสูตร (Design of the Curriculum)
5. สาขาวิชาที่ใ้จะเรียน (Learning Areas)
6. โปรแกรมกิจกรรมนักเรียน (Student Activities Program)
7. บริการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน (Learning Media Services)
8. บริการนักเรียน (Student Services)
9. คณาจารย์และการบริหาร (Staff and Administration)
10. อาคารสถานที่และความสะอาดทวง ๆ (Plant and Facilities)

Southern Association of Colleges and School (1983 : 3-24)
 ใ้ค้จัดท้า Standard for the Accreditation of Elementary and Middle
 Schools โดยใ้ค้จัดท้าขึ้นเป็นแบบตรวจค้าคอบ (Checklist) เพื่อใ้ใช้ในระหว่างปี
 การศึกษา 1983-1984 หลักการและมาตรฐานทวง ๆ มีค้ังนี้ค้ือ

1. การศึกษาทว้ยตนเองและการประเมินผล (Self-Study and Evaluation)
2. โรงเรียนและชุมชน (School and Community)
3. ปรัชญา วัตถุประสงค์และความค้ังใจ (Philosophy, Objectives and Commitments)
4. การจัดกิจกรรมการเรียนและหลักสูตร (Design for Learning and Curriculum)
5. สาขาการเรียนและเนื้อหา (ประถมศึกษา) (Areas of Learning and Subject Areas (Elementary))

6. สาขาการเรียน (ปฐมวัย) (Areas of Learning (ECR))
7. สาขาการเรียนและเนื้อหาวิชา (มัธยมศึกษา) (Areas of Learning and Subject Areas (Middle School))
8. คณะครูในโรงเรียน การบริหาร และการประสานงาน (School Staff Administration, and Coordination)
9. คุณภาพของคณาจารย์ (Faculty Qualifications)
10. บริการทางคานสื่อการเรียน (Learning Media Services)
11. บริการนักเรียนและกิจกรรมนักเรียน (Public Services and Student Activities)
12. อาคารเรียนและความสะอาดต่าง ๆ (School Plant and Facilities)

Northwest Association of Schools and Colleges (1983 : 23-37) ไคเสนอเกณฑ์การประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ 10 เกณฑ์ดังนี้

1. โปรแกรมการศึกษา (The Educational Program) มีประเด็นที่พิจารณา คือ ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโรงเรียน และโปรแกรมการเรียนซึ่งต้องขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียนและแบบแผนการจัดระเบียบ

2. การบริการสำหรับนักเรียน (Pupil Personnel Services) ประเด็นที่พิจารณาคือ มีโปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดให้นักเรียน เช่น การจัดชุมนุมพิเศษ การติดตามนักเรียนที่สำเร็จและที่หยุดเรียนกลางคัน การให้คำปรึกษา การจัดบริการด้านการศึกษาและการอาชีพ การจัดหาข้อมูลด้านเงินทุนการศึกษา เบี้ยทุน และการจัดบุคลากรด้านการแนะแนวให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนควรมีบุคลากรด้านแนะแนวทำงานเต็มเวลาอย่างต่ำ 1 คน ต่อนักเรียน 400 คน

3. อาคารสถานที่และอุปกรณ์ (School Plant and Equipment) สิ่งที่ต้องพิจารณาคือ ตัวอาคารและที่ตั้ง อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องเฟอร์นิเจอร์และสื่อการเรียนการสอน และการตรวจสอบความเรียบร้อยของตัวอาคารและอุปกรณ์

4. สื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) ประเด็นสำคัญที่พิจารณาคือ การมีศูนย์สื่อการเรียนการสอน การมีระบบการจัดรวบรวมสิ่งตีพิมพ์

และโสตทัศนูปกรณ์ มีระบบตรวจสอบซ่อมแซมและจัดหาเพิ่มเติมอุปกรณ์ใหม่ ๆ มีบุคลากรที่มีความชำนาญด้านสื่อการเรียนการสอน ปริมาณหนังสือและวารสาร วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ และการจัดงบประมาณเพื่อซื้อหนังสือและวารสาร

5. รายงานต่าง ๆ (Records) ประเด็นสำคัญที่พิจารณาคือ การมีสถานที่เก็บที่ปลอดภัย ข้อมูลของนักเรียนที่เป็นพื้นฐานและรายละเอียด เอกสารรายงานผลการเรียน และการตรวจสอบความปลอดภัยของสถานที่เก็บหนังสือและเครื่องมือต่าง ๆ ในแต่ละปี

6. คุณภาพและการปรับปรุงโปรแกรมการศึกษา (Quality and Improvement of Education Programs) ประสิทธิภาพของการสอนสามารถพิจารณาจากข้อสรุปต่าง ๆ ดังนี้คือความร่วมมืออย่างดีระหว่างคณาจารย์ นักเรียน ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน จำนวนครูที่มีประสบการณ์นักเรียนมีนิสัยในการคิดและการทำงานและการมีขวัญและกำลังใจของนักเรียนและครู รวมทั้งโรงเรียนมีการประเมินผลโปรแกรมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

7. การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในวิชาชีพ (Preparation of Professional Personnel) ประเด็นสำคัญที่พิจารณาคือ วุฒิและสาขาวิชาของบุคลากรทั้งที่เป็นอาจารย์ใหญ่ ครูและบุคลากร ด้านสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งระบุว่าถ้าครูไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุจะต้องมีความสามารถในการสอนและประสบความสำเร็จมาไม่ต่ำกว่า 2 ปี

8. การบริหาร (Administration) ประเด็นที่พิจารณาคือ ความรับผิดชอบของอาจารย์ใหญ่คานการดูแลโปรแกรมการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน จำนวนของคณะผู้บริหารและจำนวนของคณะครู

9. ปริมาณการทำงานของครู (Teacher load) สิ่งที่พิจารณาคือ อัตราของจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียนและปริมาณการทำงานในแต่ละวันและแต่ละอาทิตย์

10. กิจกรรมนักเรียน (Student Activities) ประเด็นที่พิจารณาคือ โรงเรียนมีโปรแกรมกิจกรรมนักเรียนหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านดนตรี การกีฬา การทำหนังสือพิมพ์ สุนทรพจน์ เป็นต้น โรงเรียนเป็นสมาชิกของสมาคม กิจกรรมแห่งรัฐ และมีเงินงบประมาณในการจัดแต่ละปี

Commission on Secondary Schools ของ Southern Association of Colleges and Schools (1984 : 4-13) ได้เสนอเกณฑ์การประเมินโรงเรียนที่มีทางเลือก (Alternative Schools) รวม 7 หมวดดังนี้

1. ปรัชญาและจุดมุ่งหมาย (Philosophy and Objectives) ประเด็นสำคัญที่พิจารณาคือ ปรัชญาและจุดมุ่งหมาย ตลอดจนความต้องการของชุมชนในโรงเรียน และเป็นพื้นฐานของเป้าหมายของโรงเรียน เนื้อหา วิธีสอน ประเภทของกิจกรรมนักเรียน รวมทั้งผลที่โรงเรียนต้องการ
2. การจัดการ (Organization) ประเด็นสำคัญที่พิจารณาคือ โครงสร้างของการจัดระเบียบของวางแผนทางในการปฏิบัติให้จุดมุ่งหมายของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จ
3. โปรแกรม (Program) ประเด็นสำคัญที่พิจารณาคือ โปรแกรมการศึกษาที่พัฒนามาจากจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและตอบสนองความต้องการและความปรารถนาของนักเรียน
4. ทรัพยากร (Resources) ประเด็นสำคัญที่พิจารณาคือ โรงเรียนต้องมีทรัพยากรหลาย ๆ ประเภท เช่น บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ เงินทุนและชุมชนในโรงเรียน เพื่อให้จุดมุ่งหมายของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จและตอบสนองความต้องการของนักเรียน
5. บุคลากร (Personnel) ประเด็นสำคัญที่พิจารณาคือ บุคลากรที่บริหารงานโรงเรียนต้องมีจำนวนเพียงพอในคานต่าง ๆ เช่น การบริหารการสอน การนิเทศ การแนะแนว งานธุรการ สุขอนามัยและบริการอื่น ๆ และมีคุณวุฒิทางการศึกษาที่เหมาะสมทั้งงานบริหาร งานสอนและงานธุรการ
6. งานบริการ (Services) ประเด็นสำคัญที่พิจารณาคือ งานบริการที่พึงส่งเสริมงานการเรียนการสอน และงานคานสุขภาพอนามัย
7. การประเมินผล (Evaluation) ประเด็นสำคัญที่พิจารณาคือ กระบวนการในการวัดสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน และสมรรถภาพของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อการปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียน เพิ่มสมรรถภาพแก่บุคลากรและปรับปรุงหลักสูตรในโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พวงทอง ไสยวรรณ (2513 : ค, 65-67) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสรุ่กเกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนประถมศึกษา" มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุ่กเกณฑ์ประเมินคุณภาพของโรงเรียนที่มีความมั่นคง ความเชื่อถือได้และอำนาจจำแนกสูงพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย เกณฑ์ประเมินผลที่สร้างขึ้นเป็นแบบรายการสำรวจประกอบควยขอความต่าง ๆ 6 หมวด คือ โปรแกรมการศึกษา โปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียน การห้องสมุด การแนะแนวในโรงเรียน อาคารสถานที่เรียน และการบริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้หาความมั่นคงจากคู่มือทรงคุณวุฒิทางการมัธยมศึกษา และสุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 โรงเรียนเป็นผู่สำรวจตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น 2 ครั้ง ระยะเวลาตอบห่างกัน 2 สัปดาห์ นำคะแนนจากการตอบแบบสำรวจมาคำนวณหาความเชื่อถือได้ อำนาจจำแนกและความสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์ประเมินผลที่สร้างขึ้นมีความมั่นคงสูง เพราะคู่มือทรงคุณวุฒิไม่ยกวาระอยละ 80 ยอมรับว่าถูกต้อง การใช้เกณฑ์ประเมินคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้ยึดถือขอคนพบคือ ถ้าโรงเรียนใดได้คะแนนต่ำกว่า 46.26 แตม เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่าปกติ โรงเรียนใดได้คะแนนระหว่าง 42.26 ถึง 59.00 แตม จัดว่าคุณภาพเป็นปกติ และถ้าโรงเรียนใดได้คะแนนสูงกว่า 59.00 แตมขึ้นไปจะเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงกว่าปกติ สำหรับคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย พบว่ามีค่าเฉลี่ยปานกลางระหว่าง 42.26 แตม ถึง 59.00 แตม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2520 : 52-58) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของรัฐและเอกชนในระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 230 โรงเรียน โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบทั้งด้านคุณภาพ input และ คุณภาพ output ตลอดจนประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพ input ได้พิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการลงทุนการศึกษา ซึ่งได้แก่ อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียน ครู และค่าใช้จ่ายของนักเรียน ด้านคุณภาพ output ได้พิจารณาถึงผลการสอบของนักเรียน และหาความสัมพันธ์ระหว่าง input และ

output ควบ ส่วนตามประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาค่าเน็งถึงอัตราสูญเสียในการลงทุนโดยพิจารณาจากอัตราการสอบตกและออกจากชั้นของนักเรียน ซึ่งผลการวิเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษา ปรากฏว่า

1. คุณภาพ input

1.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจะมีโรงเรียนในเกณฑ์ดีมากกว่าในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นโรงเรียนในเกณฑ์ปานกลางเป็นส่วนใหญ่

1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งโรงเรียนรัฐและโรงเรียนราษฎร์เป็นโรงเรียนในเกณฑ์ที่เป็นส่วนมากในอัตราส่วนที่ไม่แตกต่างกัน คือ กรมสามัญศึกษามีโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก ร้อยละ 70 ส่วนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีโรงเรียนในเกณฑ์เดียวกันนี้ถึงร้อยละ 75

2. คุณภาพ output ส่วนใหญ่โรงเรียนราษฎร์มีอัตราส่วนของโรงเรียนในเกณฑ์ดีคือ สูงกว่ากรมสามัญศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่แตกต่างกัน

3. คุณภาพของ input และคุณภาพของ output มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก ประสิทธิ์ ศีลาบุตร (2521 : 74-75) โค้วทำการวิจัยเรื่อง "การใช้อาคารเรียนมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้อาคารเรียนแบบ 318 และแบบ 418 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่ออาคารเรียนแบบ 318 และแบบ 418 รวมทั้งเพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของปริมาณปัญหาเกี่ยวกับอาคารเรียนทั้งสองแบบ กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 359 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอยอาคารเรียนมาตรฐานทั้งสองแบบไม่ตรงกับเกณฑ์สถาปนิกกำหนดไว้ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์มีความคิดเห็นในเรื่องประโยชน์ใช้สอยอาคารเรียนและประสบปัญหาเกี่ยวกับอาคารเรียนมาตรฐานทั้งสองแบบแตกต่างกัน ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้รับผิดชอบควรที่จะไ้กรวมประชุมปรึกษาหารือ โดยรับฟังความคิดเห็นของครุอาจารย์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและลดปัญหา ซึ่งจะส่งผลให้มีการใช้ประโยชน์อาคารเรียนที่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด และประหยัดที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 58-61) ได้ทำการวิจัยเพื่อจัดระดับมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนราษฎร์สายสามัญ ปีงบประมาณ 2523-2524 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาเกณฑ์ปกติมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์และหาระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์แต่ละโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนราษฎร์สายสามัญทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2523 จำนวน 2414 โรงเรียน **มีที่ใช้เป็นแบบสำรวจ** วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาตามดัชนีเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบค่าที (t-test) และได้จัดทำปกติวิสัยเปอร์เซ็นต์ของมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนราษฎร์ การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนราษฎร์สายสามัญระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแต่ละระดับประกอบด้วยองค์ประกอบมาตรฐานการศึกษา รวม 5 หมวดคือ หมวดอาคารสถานที่และอุปกรณ์ หมวดการบริหารบุคคล หมวดการบริหารโรงเรียน หมวดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และหมวดโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมัธยมศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 719 โรงเรียน มีมาตรฐานการศึกษาดังนี้

ระดับดีมาก มีร้อยละ 0.28 อยู่ในเขตกทม.

ระดับดี มีร้อยละ 16.41 อยู่ในเขตกทม. ร้อยละ 6.26 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 10.15

ระดับค่อนข้างดี มีร้อยละ 39.92 อยู่ในเขตกทม. ร้อยละ 9.32 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 20.86

ระดับควรปรับปรุง มีร้อยละ 26.00 อยู่ในเขตกทม. ร้อยละ 5.14 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 20.86

ระดับควรปรับปรุงอย่างมาก มีร้อยละ 12.52 อยู่ในเขตกทม. ร้อยละ 3.34 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 0.14

ระดับต้องปรับปรุงมากที่สุด มีร้อยละ 4.87 อยู่ในเขตกทม. ร้อยละ 0.14 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 4.73

2. จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

2.1 โรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะระดับมัธยมศึกษา

ระดับที่มากที่สุด ไม่มี
 ระดับที่ มีร้อยละ 19.46 อยู่ในเขต กทม. ร้อยละ 3.09 และ
 อยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 12.37
 ระดับค่อนข้างดี มีร้อยละ 39.18 อยู่ในเขต กทม. ร้อยละ
 2.06 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 37.12
 ระดับปรับปรุง มีร้อยละ 26.81 อยู่ในเขต กทม. ร้อยละ
 1.03 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 25.78
 ระดับปรับปรุงอย่างมาก มีร้อยละ 16.49 อยู่ในเขต กทม.
 ร้อยละ 1.03 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 15.46
 ระดับต้องปรับปรุงมากที่สุด มีร้อยละ 2.06 อยู่ในเขตการศึกษา
 1-12

2.2 โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ระดับที่มากที่สุด ไม่มี
 ระดับที่ มีร้อยละ 17.57 อยู่ในเขต กทม. ร้อยละ 7.95 และ
 อยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 9.62
 ระดับค่อนข้างดี มีร้อยละ 38.08 อยู่ในเขต กทม. ร้อยละ
 11.72 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 26.36
 ระดับปรับปรุง มีร้อยละ 26.36 อยู่ในเขต กทม. ร้อยละ
 6.69 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 19.67
 ระดับปรับปรุงอย่างมาก มีร้อยละ 13.81 อยู่ในเขต กทม.
 ร้อยละ 3.35 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 10.46
 ระดับต้องปรับปรุงมากที่สุด มีร้อยละ 4.18 อยู่ในเขต กทม.
 ร้อยละ 0.41 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 3.77

2.3 โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

ระดับที่มากที่สุด มีร้อยละ 1.04 อยู่ในเขต กทม. ร้อยละ 0.26
 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 0.78

ระดับดี มีร้อยละ 15.93 อยู่ในเขต กทม. ร้อยละ 5.75 และ
อยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 10.18

ระดับค่อนข้างดี มีร้อยละ 38.38 อยู่ในเขต กทม. ร้อยละ
10.44 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 21.94

ระดับควรปรับปรุง มีร้อยละ 27.68 อยู่ในเขต กทม. ร้อยละ
6.01 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 21.67

ระดับควรปรับปรุงอย่างมาก มีร้อยละ 13.05 อยู่ในเขต กทม.
ร้อยละ 2.87 และอยู่ในเขตการศึกษา 1-12 ร้อยละ 10.18

ระดับต้องปรับปรุงมากที่สุด มีร้อยละ 3.92 อยู่ในเขตการศึกษา
1-12

กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา (2528 : 1-11) ได้ประเมินมาตรฐาน
โรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2527 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งในด้านความพร้อมของทรัพยากร ความต้องการ และคุณภาพของ
โรงเรียน เป็นรายจังหวัด เขตการศึกษา และของประเทศ รวมทั้งเพื่อนำผลการวิเคราะห์
มาใช้ในการวางแผนดำเนินงานให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนในสถานทรัพยากรและปรับปรุง
คุณภาพของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป้าหมายของการประเมิน ได้แก่ โรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาทุกโรงทั่วประเทศที่เปิดทำการในปี
การศึกษา 2527 จำนวน 1,613 โรง ระยะเวลาของการประเมินคือ ตั้งแต่ 1 มกราคม
- 28 กุมภาพันธ์ 2528 กองการมัธยมศึกษาได้จัดพิมพ์เอกสารต่าง ๆ คือ เกณฑ์มาตรฐาน
โรงเรียนมัธยมศึกษา คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา แบบกรอกข้อมูล
การประเมินมาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา และแบบสรุปผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียน
มัธยมศึกษาตจกานั้น ได้จัดอบรมกรรมการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่ง
ประกอบด้วยผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มโรงเรียนทั่วประเทศ จำนวน 141 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน
รวม 423 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้กรรมการประเมินจากทุกกลุ่มโรงเรียนประเมิน
โรงเรียนภายในจังหวัดเดียวกัน แต่สลับกลุ่มกัน ยกเว้นจังหวัดที่มีกลุ่มโรงเรียนเพียงกลุ่ม
เดียว ก็ให้ประเมินภายในกลุ่มโรงเรียนที่โรงเรียนสังกัดอยู่ได้ นำข้อมูลจากแบบกรอก
ข้อมูลการประเมินมาตรฐานเป็นรายโรง และแบบสรุปผลการประเมินมาตรฐานเป็นราย
กลุ่ม มาศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและคุณภาพของโรงเรียน โดยการศึกษา

รอยละและมีมิติเชิงคณิต นำเสนอข้อมูลในลักษณะเปรียบเทียบระหว่างขนาดของโรงเรียน และระหว่าง เขตการศึกษาด้วยตารางแผนภูมิ และการบรรยาย ผลการวิเคราะห์ด้าน คุณภาพของโรงเรียน พยว

1. คุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกขนาดทั่วประเทศ โดยส่วนรวมพบว่า มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานขึ้นไป 4 หมวด คือ การบริหารทั่วไป งาน ชุรการ งานวิชาการ และงานปกครองนักเรียน มีระดับคุณภาพเฉลี่ยประมาณ 3.50 ซึ่ง อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนในหมวดโรงเรียนมัธยม และงานบริการมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ ปานกลางคือประมาณ 3.00

2. เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคุณภาพตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนแต่ละขนาดทั่วประเทศ มีความแตกต่างกันตามลำดับขนาดของโรงเรียน โรงเรียน ขนาดใหญ่ขึ้นไป มีคุณภาพดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ๆ ลดหลั่นลงมาตามลำดับในทุกหมวด ที่ประเมินดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก มีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานกลางเล็กน้อย โดยเฉพาะในหมวดโรงเรียนมัธยม งานวิชาการ และงานบริการ ซึ่งระดับคุณภาพต่ำกว่า 3.00 ลงมา ส่วนหมวดสภาพของโรงเรียน และการบริหารทั่วไป กับหมวดงานชุกรการ มีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานกลางเล็กน้อย

โรงเรียนขนาดกลาง มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยเฉพาะในเรื่องสภาพ ของโรงเรียนและการบริหารทั่วไป งานชุกรการ งานวิชาการ และงานปกครองนักเรียน ยกเว้นในเรื่องโรงเรียนมัธยม และงานบริการที่คุณภาพอยู่ในระดับมาตรฐานกลาง แต่ อย่างไรก็ตาม คุณภาพของโรงเรียนทุกหมวดยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าคุณภาพเฉลี่ยของโรงเรียน ทั่วประเทศขึ้นไป

โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีคุณภาพใกล้เคียงกันมาก เป็น กลุ่มเดียวกัน คุณภาพโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี แต่โรงเรียนขนาดใหญ่จะดีกว่าโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษเพียงเล็กน้อย

งานวิจัยต่างประเทศ

เบตตี ลี แมททีส โคร (Betsy Lee Mathis Crowe 1979 : 6083-A) ไท่ทำการวิจัยเรื่อง "The Relationship between Implementation of Middle School Criteria and Management System of Middle School Principals" มีจุดประสงค์เพื่อประเมินระบบการจัดการของโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนำโน้ตค้นเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาไปใช้และระบบการจัดการ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน เชื้อชาติ ที่ตั้ง งบประมาณ และระบบการจัดการ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรได้อาจารย์ใหญ่ 80 คน และบุคลากรในโรงเรียน 800 คน ซึ่งสังกัดสมาคมโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐเท็กซัส ฟลอริดา มิชิแกน และโคโลราโด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ Profile of Organizational Characteristics ของลิเกิร์ตใช้ประเมินการรับรู้ระบบการจัดการของบุคลากรในโรงเรียน และ Intermediate and Middle School Inventory ใช้ประเมินการนำโน้ตค้นเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาไปใช้ของอาจารย์ใหญ่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลของการวิจัยสรุปว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างการนำโน้ตค้นเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาไปใช้ และระบบการจัดการตัวแปรเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียน เชื้อชาติ และงบประมาณ ไม่มีความสัมพันธ์กับระบบการจัดการ แต่มีความสัมพันธ์กับที่ตั้งของโรงเรียนโดยคะแนนการจัดการในโรงเรียนชนบทจะต่ำกว่าโรงเรียนในเมือง

เอคเวิร์ ไมเคิล วิลเลียมส์ (Edward of Michael Williams 1977: 5023-A) ไท่ทำการวิจัยเรื่อง "An Assessment of the Junior High School/Middle School: Evaluative Criteria" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น นั้นจะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการประเมินโปรแกรมการศึกษาในโรงเรียนใดหรือไม่ โดยศึกษาจุดเด่นและจุดบกพร่องของเครื่องมือจากความคิดเห็นของอาจารย์ และผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียนผู้เชี่ยวชาญ คานโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม 3 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับอาจารย์และผู้บริหารจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ชุดที่ 2 สำหรับคณะกรรมการโรงเรียน โดยเลือกจากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร ชุดที่ 3 สำหรับผู้เชี่ยวชาญคานการมัธยมศึกษา ใช้แบบสอบถามทั้งสิ้น 732 ฉบับ วิเคราะห์

ข้อมูลโดยใช้เวลาดีและรวดเร็ว ข้อค้นพบที่สำคัญคือ 1) เกณฑ์การประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยทั่วไปมีประสิทธิภาพและสามารถนำมาใช้ในการประเมินโปรแกรมการศึกษาได้ 2) เครื่องมือได้ให้ภาพรวมทั้งหมกของโปรแกรมการศึกษาของโรงเรียน 3) เครื่องมือมีจุดเด่นมากกว่าจุดด้อย 4) โครงสร้างของเครื่องมือทำให้ผู้ประเมินสามารถอธิบายความคิดเห็นที่แท้จริงเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาของโรงเรียนได้ 5) การใช้เครื่องมือเพื่อให้ประเมินตนเองนั้นทำให้อาจารย์ในโรงเรียนได้เข้าใจวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและโปรแกรมการศึกษาของโรงเรียนดีขึ้น 6) ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือสามารถแปลออกมาให้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยได้ชัดเจน 7) วิธีการที่ระบุไว้ในส่วนที่เป็นคู่มือในการใช้เครื่องมือมีความเหมาะสม 8) มีคำถามในบางส่วนของเครื่องมือที่ยังคงไม่ชัดเจนและซับซ้อนต้องการการแก้ไขปรับปรุง

เชอร์รี่ แวนมิเตอร์ (Shirly Van Meter 1977 : 7416-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Evaluative Criteria for International Education Programs in Secondary Schools as Derived From an Analysis of Exemplary Programs" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของโปรแกรมศึกษานานาชาติจากงานวรรณคดีหรืองานวิจัยต่าง ๆ จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและจากโปรแกรมศึกษานานาชาติ ตัวอย่าง 20 โปรแกรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ไอโอไอโอ ผลคาดหวังที่จะได้รับจากการศึกษาคือ เกณฑ์ประเมินโปรแกรมศึกษานานาชาติ ซึ่งสามารถจะนำมาเป็นแนวทางในการประเมินวางแผนหรือปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น การศึกษานานาชาติ (International Education) นั้นหมายถึง โรงเรียนเป็นผู้จัดกิจกรรมและรายวิชาเพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนได้ศึกษาคือสัมพันธ์กับประชาชนและประเทศต่าง ๆ นอกเหนือจากประเทศสหรัฐอเมริกา ผลสรุปที่สำคัญมีดังนี้ 1) ยังมีความต้องการเกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลของโปรแกรมศึกษานานาชาติ 2) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโปรแกรมศึกษานานาชาติกับ ก. ระดับค่าใช้จ่ายของนักเรียนแต่ละคน ข. จำนวนหน่วยกิตบังคับเพื่อให้จบโปรแกรมศึกษานานาชาติหรือ ค. ปริมาณนวัตกรรมในโรงเรียน 3) โปรแกรมศึกษานานาชาติที่คัมภีร์จะพบในโรงเรียนเขตชุมชนเมือง โรงเรียนที่มีนักเรียนจะหว่าง 1,000 - 2,000 คน คณาจารย์ที่สอนมีภูมิลำเนาในต่างประเทศหรือได้ท่องเที่ยวต่างประเทศมาแล้ว รายวิชาที่เรียนมีเนื้อหาเกี่ยวกับนานาชาติรวมทั้งมีโปรแกรมแลกเปลี่ยนนักเรียนด้วย

4) คณะจารย์ของโปรแกรมการศึกษาทั้ง 20 โปรแกรมมีความกระตือรือร้นและตั้งใจจริง มีการจัดโปรแกรมการศึกษาอย่างเข้มแข็งและมีการใช้วิทยากรชุมชน 5) ส่วนที่ตรงการปรับปรุงแก้ไขคือ การประเมินผล การตั้งวัตถุประสงค์ การบริหารและการจัดระเบียบ การแสวงหาทรัพยากรจากท้องถิ่นและแรงสนับสนุน มีโปรแกรมแลกเปลี่ยนครู และการสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนพี่/น้องในต่างประเทศ

จากการศึกษาทั้งจากเอกสาร ตำรา ตลอดจนงานวิจัยเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันทั้งไทยและต่างประเทศ ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการประเมินสถาบัน การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อการรักษาคูณภาพการศึกษา เกณฑ์ประเมินต่าง ๆ นั้นมีการพิจารณาทั้งในคานาคูณภาพและปริมาณ โดยรายละเอียดในแต่ละเกณฑ์สามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของแต่ละโรงเรียนได้ นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินของทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบคานการศึกษายังสามารถเสริมแรงให้ผู้บริหารแต่ละโรงเรียนพยายามให้บรรลุจุดประสงค์ที่ไ้ก้ตั้งไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา" ผู้วิจัยได้
ดำเนินการวิจัยเป็นลำดับขั้นดังนี้

การศึกษาค้นคว้า

1. ค้นคว้าจากเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้งไทยและต่าง-
ประเทศ
2. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา วารสาร สิ่งตีพิมพ์ เอกสารอื่น ๆ และงาน
วิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
3. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการมัธยมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง เกณฑ์
ประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ
เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 ชุด แบบ
สัมภาษณ์ประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่าง ๆ 10 เกณฑ์ ดังนี้
1. เกณฑ์ที่ 1 ปรัชญาและจุดประสงค์
2. เกณฑ์ที่ 2 การจัดการและการบริหารด้านต่าง ๆ
3. เกณฑ์ที่ 3 การวางแผนระยะยาว
4. เกณฑ์ที่ 4 โปรแกรมการศึกษา
5. เกณฑ์ที่ 5 บุคลากร
6. เกณฑ์ที่ 6 แหล่งบริการทางวิชาการ
7. เกณฑ์ที่ 7 แหล่งงบประมาณ
8. เกณฑ์ที่ 8 อาคารสถานที่วัสดุและครุภัณฑ์
9. เกณฑ์ที่ 9 การบริการในโรงเรียนและเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการ-
ศึกษา
10. เกณฑ์ที่ 10 ความสัมพันธ์กับชุมชน

ลักษณะของคำถามในแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับคือ

1. เหมาะสมมากที่สุด
 2. เหมาะสมมาก
 3. เหมาะสมพอสมควร
 4. ไม่เหมาะสม
 5. ไม่เหมาะสมที่สุด
2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ที่ไม่ใช่ประชากรจริง จำนวน 10 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับตัวอย่างประชากรจริง

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ซึ่งสุ่มมาโดยคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

1. ภาคภูมิศาสตร์ แบ่งเป็น 6 ภาค คือ
 - 1.1 ภาคกลาง
 - 1.2 ภาคเหนือ
 - 1.3 ภาคใต้
 - 1.4 ภาคตะวันตก
 - 1.5 ภาคตะวันออก
 - 1.6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ระดับความรับผิดชอบ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ
 - 2.1 ระดับชาติ
 - 2.2 ระดับจังหวัด
 - 2.3 ระดับอำเภอ
 - 2.4 ระดับกลุ่มโรงเรียน

3. สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

3.1 ผู้บริหาร

3.2 ครูอาจารย์

3.3 ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน

ตัวอย่างประชากรมีเป็นผู้บริหารจำนวน 23 คน ครูอาจารย์ จำนวน 24 คน และผู้ปกครองและผู้นำชุมชน จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น 63 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและคณะได้นำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอย่างประชากรมาดำเนินการวิเคราะห์

ดังนี้

ก. ทาค่าร้อยละ

ข. นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

เป็นคำถามที่เกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา ดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

ก. แจกแจงหาความถี่ของแต่ละระดับความคิดเห็นโดยกำหนดค่าน้ำหนักมาตราส่วน ของข้อคำถามออกเป็น 5 ระดับตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) ที่กำหนดค่าน้ำหนักดังนี้

1. เหมาะสมมากที่สุด

2. เหมาะสมมาก

3. เหมาะสมพอสมควร

4. ไม่เหมาะสม

ข. หาค่าเฉลี่ย หรือ มัชฌิมเลขคณิต (\bar{x}) ของแต่ละระดับความคิดเห็น โดยแบ่งความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

1.00 - 1.49	หมายความว่า	เหมาะสมที่สุด
1.50 - 2.49	หมายความว่า	เหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	เหมาะสมพอสมควร
3.50 - 4.49	หมายความว่า	ไม่เหมาะสม
4.50 - 5.00	หมายความว่า	ไม่เหมาะสมที่สุด

ค. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ง. นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละโดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนค่าตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. มัชฌิมเลขคณิต (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ SPSS ในการคำนวณ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีต่อ

เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาของไทยระดับมัธยมศึกษา

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามเขต
ภูมิศาสตร์

เขตภูมิศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	10	15.90
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10	15.90
ภาคตะวันออก	10	15.90
ภาคใต้	10	15.90
ภาคตะวันตก	10	15.90
ภาคกลาง	13	20.60
รวม	63	100

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตาม
เขตภูมิศาสตร์ทุกภาค มีจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 15.90 ยกเว้นภาคกลางที่มีจำนวน
ร้อยละ 20.60

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	23	36.50
ครู, อาจารย์	24	38.09
ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน	16	25.39
รวม	63	100

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูอาจารย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.09 รองลงมาคือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 36.50 ส่วนผู้ปกครองและผู้นำชุมชน มีเพียงร้อยละ 25.39 เท่านั้น

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามระดับผู้ทรงคุณวุฒิ

ระดับผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชาติ	3	4.76
ระดับจังหวัด	19	30.15
ระดับอำเภอ	14	22.22
กลุ่มโรงเรียน	7	11.11
โรงเรียน	7	11.11
ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน	13	20.63
รวม	63	100

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ระดับของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจะเป็นระดับจังหวัดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.15 รองลงมาเป็นระดับอำเภอ ร้อยละ 22.22 ส่วนระดับชาติมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.76

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของครูทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีต่อเกณฑ์
ประเมินสถาบันการศึกษาของไทยระดับมัธยมศึกษา
ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของครูทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับ
มัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 1 ปรัชญาและจุดประสงค์

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีปรัชญาและจุดประสงค์ที่ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง	2.5	.84	เหมาะสมพอสมควร
2. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ	2.3	1.03	เหมาะสมมาก
3. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสอดคล้องกับหลักการและจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย	2.5	.82	เหมาะสมพอสมควร
4. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสอดคล้องและสนับสนุนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย	2.2	.97	เหมาะสมมาก
5. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติให้นักเรียน	2.1	1.06	เหมาะสมมาก
6. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	2.0	1.06	เหมาะสมมาก
7. โรงเรียนมัธยมศึกษามุ่งให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในวิชาอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพเพื่อการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์	2.3	.94	เหมาะสมมาก
8. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสอดคล้องกับลักษณะและความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	2.6	.92	เหมาะสมพอสมควร
9. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	2.7	.98	เหมาะสมพอสมควร

รายการ	χ ²	S.D.	ความหมาย
10. โปรแกรมการศึกษาและการจัดกิจกรรมต่าง สอดคล้องกับปรัชญาและจุดประสงค์ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา	2.4	.94	เหมาะสมมาก
11. ผู้มีส่วนร่วมกันพัฒนาปรัชญาและจุดประสงค์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบไปด้วย บุคคลหลายฝ่ายได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ	2.4	1.12	เหมาะสมมาก
12. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาปรัชญาและจุด ประสงค์ของโรงเรียนมัศึกษามีส่วนร่วม กันในการประเมินโปรแกรมของโรงเรียน	2.6	1.12	เหมาะสมพอสมควร
13. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยม- ศึกษาได้รับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย อยู่เสมอ	2.8	.97	เหมาะสมพอสมควร
14. โรงเรียนมัธยมศึกษาได้เผยแพร่ให้ประชาชน และบุคคลที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องได้รับความ ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนอย่าง ทัวถึง	2.9	1.12	เหมาะสมพอสมควร
รวม	2.45	.72	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเห็นว่า เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับ มัธยมศึกษา ด้านปรัชญาและจุดประสงค์มีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกฝ่ายเห็นว่า เกณฑ์ด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมมากที่สุดคือ ข้อ 2, 4, 5, 6, 7, 10 และ 11 นอกจากนั้นมีความเหมาะสมพอสมควร

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 2 การจัดการและการบริหารด้านต่าง ๆ

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนและดำเนินการบริหารตามสายงานที่ปรากฏในโครงสร้าง	2.09	.90	เหมาะสมมาก
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เพื่อดำเนินการบริหารการศึกษาให้เห็นไปตามปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียน	1.98	.83	เหมาะสมมาก
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาให้บุคลากรมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารโรงเรียน	2.27	.99	เหมาะสมมาก
4. โรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีบทบาทช่วยเหลือในการบริหารโรงเรียน	2.72	1.08	เหมาะสมพอสมควร
5. โรงเรียนมัศึกษากำหนดนโยบายและวางแผนในการดำเนินงานโรงเรียนอย่างชัดเจน และบริหารงานตามนโยบายและแผนนั้น	2.34	.91	เหมาะสมพอสมควร
6. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดทำแผนและปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีแจกให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินการตามแผนนั้น	1.95	.97	เหมาะสมมาก
7. โรงเรียนมัศึกษากำหนดหน้าที่ของบุคลากรหรือคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ อย่างมีระเบียบระบบ	1.92	.90	เหมาะสมมาก
8. โรงเรียนมัศึกษามีการวางแผนและบริหารงานด้านการเงินและงบประมาณอย่างรัดกุม	1.98	1.93	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
9. โรงเรียนมัธยมศึกษาจักรระบบบริหารพัสดุ ครุภัณฑ์ในด้านการเก็บรักษา การเบิกใช้ และ ซ่อมแซมไว้เพื่อกำเนินการ	2.14	.92	เหมาะสมมาก
10. บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบริหารงาน ตามวิถีทางประชาธิปไตย	2.45	.94	เหมาะสมมาก
11. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีบรรยากาศการทำงาน ในลักษณะส่งเสริมการเรียนการสอนโดยผู้ บริหารส่งเสริมและให้กำลังใจ	2.59	1.08	เหมาะสมพอสมควร
12. ผู้บริหารนิเทศการสอน เพื่อให้การเรียน การสอนมีประสิทธิภาพ	2.53	1.04	เหมาะสมพอสมควร
13. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบการติดต่อสื่อสาร ภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนหรือกับ หน่วยงานอื่น ๆ	2.19	.96	เหมาะสมมาก
14. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบการประเมินและ ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนงานและโครง- การของโรงเรียนเป็นระยะ	2.27	.90	เหมาะสมมาก
รวม	2.25	.67	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้บริหาร
ครู อาจารย์ และผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเห็นว่า เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับ
มัธยมศึกษาด้านการจัดการและการบริหารต่าง ๆ เหมาะสมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้ทรงคุณวุฒิทุกฝ่ายเห็นว่า เกณฑ์ด้านการ
จัดการและการบริหารต่าง ๆ ที่เหมาะสมมากคือข้อ 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 13
และ 14 นอกนั้นมีความเหมาะสมพอสมควร

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 3 การวางแผนระยะยาว

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการวางแผนระยะยาว เพื่อพัฒนาโครงการและกิจกรรมใหม่ วิเคราะห์ประสิทธิภาพโครงการที่มีอยู่	2.54	1.07	เหมาะสมพอสมควร
2. โรงเรียนมัธยมศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษา เศรษฐกิจและวางแผนดำเนินการโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ	2.78	1.03	เหมาะสมพอสมควร
3. บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน	2.08	1.06	เหมาะสมมาก
4. ทุกหมวดวิชามีแผนระยะยาวในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการสอนมีประสิทธิภาพ	2.19	1.10	เหมาะสมมาก
5. ครูทุกคนได้รับการสนับสนุนให้วางแผนระยะยาว ในวิชาที่ตนเองทำการสอน	2.20	1.09	เหมาะสมมาก
6. โรงเรียนมัศึกษามีแผนการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน	2.08	.99	เหมาะสมมาก
7. โรงเรียนมัศึกษามีแผนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	2.31	1.01	เหมาะสมมาก
8. โรงเรียนมัศึกษามีแผนการปรับปรุงระบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนและวางแผนร่วมกันศึกษานิเทศในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	2.58	1.05	เหมาะสมพอสมควร
9. โรงเรียนมัศึกษามีแผนในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมแบบไทยให้แก่นักเรียนและบุคลากรอื่น ๆ	2.23	1.05	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
10. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีแผนการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่มีพรสวรรค์พิเศษและเด็กที่เรียนช้า	2.42	1.05	เหมาะสมมาก
11. โรงเรียนวางแผนปฏิบัติงานด้านการบริหาร การเรียนการสอนและความสัมพันธ์กับชุมชน	2.42	.92	เหมาะสมมาก
12. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีแผนในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการด้านการเรียน การสอน และนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น	2.89	1.26	เหมาะสมพอสมควร
13. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบการติดตาม และประเมินผลแผนระยะยาวต่าง ๆ ที่วางไว้	2.55	1.11	เหมาะสมพอสมควร
รวม	2.41	.81	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ปกครองและผู้นำชุมชน เห็นว่า เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษาด้านการวางแผนระยะยาวมีความเหมาะสมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้ทรงคุณวุฒิทุกฝ่ายเห็นว่า เกณฑ์ด้านการวางแผนระยะยาวที่เหมาะสมมากที่สุดคือ ข้อ 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 นอกนั้นก็มีความเหมาะสมพอสมควร

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 4 โปรแกรมการศึกษา

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดโปรแกรมการศึกษาสอดคล้องกับปรัชญาและจุดประสงค์ตลอดจนหลักสูตรมัธยมศึกษา	2.08	.86	เหมาะสมมาก
2. โปรแกรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสนองความต้องการความสนใจและความสามารถของนักเรียน	2.31	.94	เหมาะสมมาก
3. โปรแกรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	2.52	1.04	เหมาะสมพอสมควร
4. การเลือกโปรแกรมการศึกษาของนักเรียนมีการแนะนำอย่างมีระเบียบระบบ	2.08	.98	เหมาะสมมาก
5. โรงเรียนมัศึกษามีหลักเกณฑ์ในการแนะนำในการเลือกศึกษาตามโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ	2.09	.96	เหมาะสมมาก
6. โปรแกรมการศึกษาต้องมีการจัดสรรงบประมาณไว้อย่างเพียงพอ	2.42	1.08	เหมาะสมมาก
7. โปรแกรมการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในค่านิยมวิชาการและความสะดวกต่าง ๆ	2.75	1.01	เหมาะสมพอสมควร
8. โรงเรียนมัศึกษามีการติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพของโปรแกรมการศึกษาและการแนะนำให้ดีขึ้น	2.36	1.03	เหมาะสมมาก
9. การรับนักเรียนเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ	1.75	.94	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
10. การเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา มุ่งเน้นที่จะปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยและการเป็นพลเมืองดี	1.95	.93	เหมาะสมมาก
11. การจัดโปรแกรมการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน	2.22	.90	เหมาะสมมาก
12. วิธีการและกระบวนการเรียนการสอนที่จัดขึ้นในโรงเรียนมัศึกษาคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความต้องการของครู	2.44	.89	เหมาะสมมาก
13. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดโปรแกรมการสอน ซ่อมเสริมเข้าช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาการเรียน	2.31	1.03	เหมาะสมมาก
14. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดห้องปฏิบัติการภาษา และวิทยาศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะดีขึ้น	2.05	.92	เหมาะสมมาก
รวม	2.24	.07	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ปกครองและผู้นำชุมชน เห็นว่าเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาของไทยระดับมัธยมศึกษาด้านโปรแกรมการศึกษามีความเหมาะสมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกฝ่ายเห็นว่าเกณฑ์ด้านโปรแกรมการศึกษาที่เหมาะสมมากคือ ข้อ 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 นอกนั้นมี ความเหมาะสมพอสมควร

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาของไทย
ระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 5 บุคลากร

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนบุคลากร เหมาะสม กับขนาดของโรงเรียน	2.19	1.01	เหมาะสมมาก
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีแผนการบริหารบุคคล อย่างชัดเจนและเป็นระเบียบ	2.27	1.04	เหมาะสมมาก
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีหน่วยบุคลากรสาย บริหาร สายปฏิบัติการสอนและสายบริการ เหมาะสมกับปริมาณงาน	2.41	1.15	เหมาะสมมาก
4. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีหน่วยพนักงาน ภารโรง เหมาะสมกับปริมาณงาน ลักษณะ ของงานและขนาดของโรงเรียน	2.14	1.01	เหมาะสมมาก
5. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีบุคลากรที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์เหมาะสมกับลักษณะของ งาน	2.14	.94	เหมาะสมมาก
6. โรงเรียนมัศึกษามอบหมายงานให้แก่ บุคลากรได้เหมาะสมกับลักษณะงาน คุณวุฒิ ความสามารถ ประสบการณ์และความอดทน	2.17	.83	เหมาะสมมาก
7. กอกลงมือปฏิบัติการทางโรงเรียนมัธยมศึกษา จัดการปฐมนิเทศให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายอย่าง เหมาะสม	2.34	1.07	เหมาะสมมาก
8. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการนิเทศการสอน และติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อให้ทุกคนได้ทำงานเต็มความสามารถ	2.41	1.05	เหมาะสมมาก
9. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดให้มีการประชุมอบรม สัมมนาและประชุมปฏิบัติการ เพื่อเสริมสมรรถ- ภาพด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดี			

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
10. โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมให้บุคลากร ศึกษาต่อหรืองานเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูน ประสบการณ์และเลื่อนวิทยฐานะ	2.08	1.06	เหมาะสมมาก
11. โรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากร แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมและตัดสินใจในการดำเนินงาน ต่าง ๆ	2.22	1.08	เหมาะสมมาก
12. โรงเรียนมัศึกษามอบหมายงานให้แก่ บุคลากรอย่างยุติธรรม มีการกำหนดจำนวน คาบที่สอนระดับต่ำสุดและสูงสุดไว้	2.36	1.01	เหมาะสมมาก
13. โรงเรียนมัศึกษามีสวัสดิการและความ สะดวกต่าง ๆ ให้แก่บุคลากร	2.64	1.17	เหมาะสมพอสมควร
14. โรงเรียนมัศึกษามีหลักเกณฑ์และความ เป็นธรรมในการบำเหน็จความดีความชอบ และการลงโทษบุคลากร	2.69	1.08	เหมาะสมพอสมควร
15. โรงเรียนมัศึกษามีการกำหนดอัตรา ส่วนบุคลากรที่เป็นครูและนักเรียนให้มี อัตราส่วนเหมาะสม	2.36	.97	เหมาะสมมาก
รวม	2.30	.76	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้บริหาร
ครู อาจารย์และผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเห็นว่า เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับ
มัธยมศึกษาด้านบุคลากรมีความเหมาะสมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้ทรงคุณวุฒิทุกฝ่ายเห็นว่า เกณฑ์ด้านบุคลากรมีความ
เหมาะสมมากคือ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 และ 15 นอก
นั้นมีความเหมาะสมพอสมควร

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 6 แหล่งบริการทางวิชาการ

รายการ	\bar{x}	S.D	ความหมาย
1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีห้องสมุด ที่มีจำนวนหนังสือได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน	2.66	1.30	เหมาะสมพอสมควร
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนในการ เลือกรับหนังสือเข้าห้องสมุด	3.25	1.26	เหมาะสมพอสมควร
3. โรงเรียนมัธยมศึกษามีงบประมาณประจำปี ในการจัดซื้อหนังสือและสื่อการสอนอย่างเพียงพอ	2.98	1.06	เหมาะสมพอสมควร
4. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการห้องสมุดอย่างมีระเบียบระบบ	2.34	.99	เหมาะสมมาก
5. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการและให้ความสำคัญ สะดวกในด้านการสอนอย่างมีระเบียบระบบ	2.59	.99	เหมาะสมพอสมควร
6. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดหาสื่อการสอนให้แก่ครูอย่างเพียงพอทั้งการสอนกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย	2.70	1.11	เหมาะสมพอสมควร
7. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบการตรวจตราดูแล ซ่อมแซมและบำรุงรักษาสื่อการสอนต่างๆ	2.78	.97	เหมาะสมพอสมควร
8. โรงเรียนมัศึกษามีบุคลากรด้านบรรณารักษ์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม	2.42	1.10	เหมาะสมมาก
9. โรงเรียนมัศึกษามีบุคลากรด้านสื่อการสอนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม	2.67	1.01	เหมาะสมพอสมควร
10. โรงเรียนมัธยมศึกษาใช้แหล่งบริการทางวิชาการจากชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ โรงงานอุตสาหกรรม ไร่นา ไปรษณีสถานและศูนย์สถานต่าง ๆ	2.84	1.03	เหมาะสมพอสมควร

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้บริหาร
ครู อาจารย์และผู้บริหารและผู้นำชุมชนเห็นว่า เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับ
มัธยมศึกษาค่านแห่งบริการทางวิชาการมีความเหมาะสมพอสมควร

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิทุกฝ่ายเห็นว่า เกณฑ์ค่านแห่งบริการทางวิชา
การที่เหมาะสมมากที่สุดคือ ข้อ 4 และ 8 นอกนั้นมีความเหมาะสมพอสมควร

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 7 แหล่งงบประมาณ

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. โรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับงบประมาณจากกระทรวงศึกษาธิการ เพียงพอที่จะดำเนินงาน	3.30	1.08	เหมาะสมพอสมควร
2. โรงเรียนมัศึกษามีการวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนล่วงหน้าและมีการจัดสรรงบประมาณตามแบบแผน	2.20	.96	เหมาะสมมาก
3. โรงเรียนมัศึกษามีคณะกรรมการวางแผนการจัดสรรงบประมาณและดำเนินการใช้งบประมาณตามแผน	2.16	.91	เหมาะสมมาก
4. โรงเรียนมัศึกษามีโครงการจัดหาแหล่งการเงินที่นำมาสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนนอกเหนือจากงบประมาณแผ่นดิน	2.82	1.07	เหมาะสมพอสมควร
5. โรงเรียนมัศึกษามีโครงการจัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนที่เรียนดี ขาดแคลนและยากจน	2.11	1.01	เหมาะสมมาก
6. โรงเรียนมัศึกษาจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างมีระบบและเป็นธรรม	2.23	.96	เหมาะสมมาก
7. โรงเรียนมัศึกษามีโครงการติดตามผลการใช้งบประมาณและใช้ผลที่ได้ในการจัดสรรงบประมาณในปีต่อไป	2.28	.97	เหมาะสมมาก
8. บุคลากรในโรงเรียนมัศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนงานและการจัดสรรงบประมาณ	2.33	1.02	เหมาะสมมาก
รวม	2.39	.75	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้บริหาร
ครู อาจารย์และผู้ปกครองและผู้นำชุมชน เห็นว่า เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับ
มัธยมศึกษา ด้านแหล่งงบประมาณมีความเหมาะสมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกฝ่ายเห็นว่า เกณฑ์ด้านแหล่งงบประมาณที่
เหมาะสมมากคือ ข้อ 2, 3, 5, 6, 7 และ 8 นอกนั้นมีความเหมาะสมพอสมควร

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 8 อาคารสถานที่วัสดุและครุภัณฑ์

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม การไปมาโรงเรียนสะดวก	2.00	.96	เหมาะสมมาก
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ในแหล่งที่ดี ไม่ อยู่ใกล้โรงงาน โรงภาพยนตร์ แหล่งเสื่อม โทรมทางศิลปกรรม	1.95	1.02	เหมาะสมมาก
3. บริเวณโรงเรียนมัธยมศึกษากว้างขวาง มี สนามและสถานที่พักผ่อนเพียงพอกับจำนวน นักเรียน	1.89	1.03	เหมาะสมมาก
4. บริเวณโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้รับการตกแต่ง อย่างสะอาดสวยงาม ร่มรื่น	1.98	.81	เหมาะสมมาก
5. สภาพอาคารเรียน มั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย	2.03	.91	เหมาะสมมาก
6. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบการใช้อาคารเรียน และห้องเรียนอย่างเหมาะสมเพียงพอกับ จำนวนนักเรียน	2.20	.98	เหมาะสมมาก
7. สภาพห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวน นักเรียน สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ โดยสะดวก	2.33	1.06	เหมาะสมมาก
8. สภาพห้องเรียนดี มีแสงสว่างเหมาะสม อากาศถ่ายเทสะดวก	2.17	.94	เหมาะสมมาก
9. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบรักษาความ ปลอดภัยให้แก่ นักเรียนและมีการฝึก ซ้อมนักเรียน	2.64	1.06	เหมาะสมพอสมควร
10. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา ความสะอาดอาคารเรียนและอาคารประกอบ			

รายการ			ความหมาย
11. โรงเรียนมัธยมศึกษามีห้องประชุม ห้องรับประทานอาหารและโรงฝึกงานเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	2.91	1.26	เหมาะสมพอสมควร
12. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบบำรุงรักษาอาคารเรียนและอาคารประกอบเป็นอย่างดี	2.58	.97	เหมาะสมพอสมควร
13. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีเครื่องมือเครื่องใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ	2.63	1.05	เหมาะสมพอสมควร
14. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับวัสดุ ครุภัณฑ์แต่ละประเภท พร้อมทั้งให้บริการแก่ครู	2.47	1.05	เหมาะสมมาก
15. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีห้องพักครู เพียงพอกับจำนวนครู สะอาด สะดวก สบาย	2.56	1.13	เหมาะสมพอสมควร
รวม	2.31	.76	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 11 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเห็นว่า เกณฑ์ด้านอาคารสถานที่ วัสดุ และครุภัณฑ์ มีความเหมาะสมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกฝ่ายเห็นว่า เกณฑ์ด้านอาคารสถานที่ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่เหมาะสมมากคือข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 และ 14 นอกนั้นมีความเหมาะสมพอสมควร

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทย
ระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 9 การบริการในโรงเรียนและการเตรียมผู้เรียน
เมื่อสำเร็จการศึกษา

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการห้องสมุดให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าได้อย่างดี มีระเบียบระบบ	2.30	1.08	เหมาะสมมาก
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกสิ่งหนังสือเข้าห้องสมุด	2.69	1.04	เหมาะสมพอสมควร
3. โรงเรียนมัธยมศึกษามีงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดอย่างเพียงพอ	2.75	1.13	เหมาะสมพอสมควร
4. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการค่านี้อการสอนให้แก่ครูอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ	2.58	1.01	เหมาะสมพอสมควร
5. โรงเรียนมัธยมศึกษาสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนทุกประเภทประกอบการเรียนการสอน	2.33	1.06	เหมาะสมมาก
6. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบการเก็บรักษา ซ่อมแซมเครื่องมือวัสดุทัศนูปกรณ์ และสื่อการสอนเป็นอย่างดี	2.64	.97	เหมาะสมพอสมควร
7. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการแนะแนวเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเลือกแผนการเรียน การเลือกอาชีพและการแก้ปัญหาส่วนตัวได้อย่างเหมาะสม	2.34	1.06	เหมาะสมมาก

รายการ	ว.จ.	S.D.	ความหมาย
8. โรงเรียนมัธยมศึกษามีครูแนะแนว ห้องแนะแนว การจัดเวลาสำหรับการ แนะแนวและตั้งอำนาจความสะดวกในการ แนะแนว	2.22	1.00	เหมาะสมมาก
9. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการหางานให้ นักเรียนทำในยามว่างหรือระหว่างปิดภาค เรียน	3.23	1.26	เหมาะสมพอสมควร
10. โรงเรียนมัธยมศึกษาให้บริการสื่อสารใน โรงเรียนทำให้ครูนักเรียนและบุคลากร ฝ่ายต่าง ๆ ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างทั่วถึง	2.66	1.12	เหมาะสมพอสมควร
11. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการอาหารกลาง วันให้ทั้งครูและนักเรียน เพื่อให้ทุกคนได้รับ ประทานอาหารถูกสุขลักษณะ	2.69	1.18	เหมาะสมพอสมควร
12. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ ที่สะอาด ถูกสุขลักษณะให้แก่ครูและ บุคลากรทุกฝ่ายอย่างเพียงพอ	2.73	1.16	เหมาะสมพอสมควร
13. โรงเรียนมัธยมศึกษามีมาตรการในการ รักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียนได้ เป็นอย่างดี	2.58	.94	เหมาะสมพอสมควร
14. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการด้านสุขภาพ มีการตรวจสุขภาพรักษาและให้การปฐม พยาบาลอย่างง่าย ๆ แก่นักเรียน	2.45	1.04	เหมาะสมมาก
15. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการค่านันทนาการ การแก่ครูและนักเรียนอย่างทั่วถึง	2.70	1.03	เหมาะสมพอสมควร
รวม	2.59	.80	เหมาะสมพอสมควร

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเห็นว่า เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษาด้านการบริการในโรงเรียนและการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา มีความเหมาะสมพอสมควร

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกฝ่ายเห็นว่า เกณฑ์ด้านการบริการในโรงเรียนและการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาที่เหมาะสมมากคือ ข้อ 1, 5, 7, 8 และ 14 นอกจากนั้นมีความเหมาะสมพอสมควร

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์ที่ 10 ความสัมพันธ์กับชุมชน

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. โรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษาสภาพและความต้องการของชุมชน	2.53	.99	เหมาะสมพอสมควร
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดหลักสูตร โปรแกรมการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน	2.52	.85	เหมาะสมพอสมควร
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาสำรวจแหล่งวิทยากรในชุมชน ทั้งที่เป็นบุคคล สถานที่ ทรัพยากรธรรมชาติและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	2.59	.97	เหมาะสมพอสมควร
4. โรงเรียนมัธยมศึกษาใช้แหล่งวิทยากรในชุมชน ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	2.59	1.05	เหมาะสมพอสมควร
5. โรงเรียนมัธยมศึกษาสร้างและรักษาเกียรติประวัติของโรงเรียนให้ชุมชนเกิดความศรัทธา	2.08	.98	เหมาะสมมาก
6. โรงเรียนมัธยมศึกษาให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนทั้งในอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และการแนะนำอาชีพ	2.31	1.01	เหมาะสมมาก
7. โรงเรียนมัธยมศึกษาให้บริการและความช่วยเหลือต่าง ๆ จากชุมชน เช่น ทุนการศึกษา วิทยากร วัสดุอุปกรณ์ บริการ	2.01	.90	เหมาะสมมาก
8. โรงเรียนมัธยมศึกษาและบุคลากรของโรงเรียนร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น งานประจำปี งานวันชนกรรมประเพณี ศาสนาและ	1.97	.94	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{x}	S,D,	ความหมาย
9. โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าหรืออบรมศิษย์เก่า เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า	2.00	.99	เหมาะสมมาก
10. โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง และครู เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง	2.19	1.04	เหมาะสมมาก
11. โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์	1.77	.92	เหมาะสมมาก
12. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดประชาสัมพันธ์เพื่อให้ชุมชนเข้าใจปรัชญา จุดประสงค์ กิจกรรม และการดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียน	2.14	.87	เหมาะสมมาก
13. โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน ไปให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชน เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือ อนุภาชาติ และอาสาสมัคร	1.98	1.00	เหมาะสมมาก
รวม	2.21	.71	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเห็นว่า เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีความเหมาะสมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกฝ่ายเห็นว่า เกณฑ์ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่เหมาะสมมากคือข้อ 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 และ 13 นอกนั้นมีความ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 กลุ่ม อันได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร การวิจัยครั้งนี้ ตัวอย่างประชากรได้แก่ ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน จำนวน 63 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างโดยค้ำึงถึงตัวแปร 3 ประการ คือ

1. ภาคภูมิศาสตร์ แบ่งเป็น 6 ภาค คือ

1.1 ภาคกลาง

1.2 ภาคเหนือ

1.3 ภาคใต้

1.4 ภาคตะวันตก

1.5 ภาคตะวันออก

1.6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ระดับความรับผิดชอบแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

2.1 ระดับชาติ

2.2 ระดับจังหวัด

2.3 ระดับอำเภอ

2.4 ระดับกลุ่มโรงเรียน

2.5 ระดับโรงเรียน

3. ระเบียบของผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

3.1 ผู้บริหาร จำนวน 23 คน

3.2 ครูอาจารย์ จำนวน 24 คน

3.3 ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน จำนวน 16 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 ชุด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย เกณฑ์ด้านต่าง ๆ 10 เกณฑ์ มีจำนวน 131 ข้อกระทง ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1	ปรัชญาและจุดประสงค์	มี	14	ข้อกระทง
เกณฑ์ที่ 2	การจัดการและการบริหารด้านต่าง ๆ	มี	14	ข้อกระทง
เกณฑ์ที่ 3	การวางแผนระยะยาว	มี	13	ข้อกระทง
เกณฑ์ที่ 4	โปรแกรมการศึกษา	มี	14	ข้อกระทง
เกณฑ์ที่ 5	บุคลากร	มี	15	ข้อกระทง
เกณฑ์ที่ 6	แหล่งบริการทางวิชาการ	มี	10	ข้อกระทง
เกณฑ์ที่ 7	แหล่งงบประมาณ	มี	18	ข้อกระทง
เกณฑ์ที่ 8	อาคารสถานที่วัสดุและครุภัณฑ์	มี	15	ข้อกระทง
เกณฑ์ที่ 9	การบริการในโรงเรียนและเตรียมผู้เรียน เมื่อสำเร็จการศึกษา	มี	15	ข้อกระทง
เกณฑ์ที่ 10	ความสัมพันธ์กับชุมชน	มี	13	ข้อกระทง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและคณะได้นำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง ครอบคลุมจำนวนที่กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอย่างประชากร โดยการหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของตัวอย่างประชากรที่มีต่อเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของตัวอย่างประชากร

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวอย่างประชากรจำแนกตามเขตภูมิศาสตร์ ทั้ง 5 ภาค มีจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 15.90 ยกเว้นภาคกลางที่มีจำนวนร้อยละ 20.60 ส่วนใหญ่เป็นครูอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 78.09 รองลงมาคือผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 36.50 ส่วนผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีเพียงร้อยละ 25.39 ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เป็นระดับจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 30.15 รองลงมาเป็นระดับอำเภอร้อยละ 22.22 ส่วนระดับชาติมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.76

2. ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวอย่างประชากร เกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษาทั้ง 10 เกณฑ์

2.1 คำแนะนำและจุดประสงค์ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า เกณฑ์คำนี้มีความเหมาะสมมาก ข้อกระทงที่มีความเหมาะสมมากที่สุดเป็นเกณฑ์ในการประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

2.1.1 ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ

2.1.2 ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสอดคล้องและสนับสนุนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2.1.3 ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัศึกษามุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติให้นักเรียน

2.1.4 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2.1.5 โรงเรียนมัศึกษามุ่งให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะในวิชาอาชีพมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ เพื่อการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์

2.1.6 โปรแกรมการศึกษาและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.1.7 ผู้มีส่วนร่วมกันพัฒนาปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียน
ศึกษาประกอบไปด้วยบุคคลหลายฝ่ายได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำ-
ชุมชน และนักวิชาการ

2.2 คำนการจกการและการบริหารคานค่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า
เกณคคานนี้มีความเหมาะสมมาก ชอกระทงที่มีความเหมาะสมมากใช้เป็นเกณคในการ
ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

2.2.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารของ
โรงเรียนและคําเนินการบริหารตามสายงานที่ปรากฏในโครงสร้าง

2.2.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน
เพื่อคําเนินการบริหารการศึกษาให้เป็นไปตามปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียน

2.2.3 โรงเรียนมัธยมศึกษาให้บุคลากรมีบทบาทและหน้าที่ใน
การบริหารโรงเรียน

2.2.4 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดทำแผนและปฏิทินปฏิบัติงาน
ประจำปีแจกให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับทราบและคําเนินการตามแผนปฏิทินงานนั้น

2.2.5 โรงเรียนมัศึกษากําหนดหน้าที่ของบุคลากรหรือคณะ-
กรรมการฝ่ายค่าง ๆ อย่างมีระเบียบระบบ

2.2.6 โรงเรียนมัธยมศึกษามีการวางแผนและบริหารงานคาน
การเงินและงบประมาณอย่างรัดกุม

2.2.7 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดระบบบริหารพัสดุครุภัณฑ์ในคาน
การเก็บรักษาการเบิกใช้ และซ่อมแซมไว้เพื่อคําเนินการ

2.2.8 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบริหารงานตามวิธีทาง
ประชาธิปไตย

2.2.9 โรงเรียนมัศึกษามีระบบการติดต่อสื่อสารภายใน
โรงเรียนระหว่างโรงเรียนหรือกับหน่วยงานอื่น ๆ

2.2.10 โรงเรียนมัศึกษามีระบบการประเมินและตรวจสอบ
การปฏิบัติคานแผนงานและโครงการของโรงเรียนเป็นระยะ

2.3 คำนการวางแผนระยะยาว ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเกณฑ์ค่านี้นี้มีความเหมาะสมมาก ข้อกระทงที่มีความเหมาะสมมากที่สุดเป็นเกณฑ์ในการประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

- 2.3.1 บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน
- 2.3.2 ทุกหมวดวิชามีแผนระยะยาวในการดำเนินการเพื่อให้การดำเนินการสอนมีประสิทธิภาพ
- 2.3.3 ครูทุกคนได้รับการสนับสนุนให้วางแผนระยะยาวในวิชาที่ตนเองทำการสอน
- 2.3.4 โรงเรียนมัศึกษามีแผนการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน
- 2.3.5 โรงเรียนมัศึกษามีแผนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
- 2.3.6 โรงเรียนมัศึกษามีแผนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมแบบไทยให้แก่นักเรียนและบุคลากรอื่น ๆ
- 2.3.7 โรงเรียนมัศึกษามีแผนการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่มีพรสวรรค์พิเศษและเด็กที่เรียนช้า
- 2.3.8 โรงเรียนวางแผนการปฏิบัติงานด้านการบริหารการเรียนการสอนและความสัมพันธ์กับชุมชน

2.4 คำนโปรแกรมการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเกณฑ์ค่านี้นี้มีความเหมาะสมมาก ข้อกระทงที่มีความเหมาะสมมากที่สุดเป็นเกณฑ์ในการประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

- 2.4.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดโปรแกรมการศึกษาสอดคล้องกับปรัชญา และจุดประสงค์ ตลอดจนหลักสูตรมัธยมศึกษา
- 2.4.2 โปรแกรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสนองความต้องการความสนใจและความสามารถของนักเรียน

2.4.3 การเลือกโปรแกรมการศึกษาของนักเรียนมีการแนะแนวอย่างมีระเบียบระบบ

2.4.4 โรงเรียนมัธยมศึกษามีหลักเกณฑ์ในการแนะแนวในการเลือกศึกษาตามโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ

2.4.5 โปรแกรมการศึกษาต้องมีการจัดสรรงบประมาณไว้อย่างเพียงพอ

2.4.6 โรงเรียนมัธยมศึกษามีการติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพของโปรแกรมการศึกษาและการแนะแนวให้ดีขึ้น

2.4.7 การรับนักเรียนไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

2.4.8 การเรียนการสอนในโรงเรียนมัศึกษามุ่งเน้นที่จะปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยและการเป็นพลเมืองดี

2.4.9 การจัดโปรแกรมการศึกษาในโรงเรียนมัศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน

2.4.10 วิธีการและกระบวนการเรียนการสอนที่จัดขึ้นในโรงเรียนมัศึกษาคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และความต้องการของครู

2.4.11 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมเข้าช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาค้นการเรียน

2.4.12 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดห้องปฏิบัติการภาษา และวิทยาศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะดีขึ้น

2.5 คำนบุคคลากร ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเกณฑ์ค่านนี้ มีความเหมาะสมมาก ข้อกระทงที่มีความเหมาะสมมาก ใจเป็นเกณฑ์ในการประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

2.5.1 โรงเรียนมัศึกษามีจำนวนบุคคลากรเหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน

2.5.2 โรงเรียนมัศึกษามีแผนการบริหารบุคคลากรอย่างชัดเจน และเป็นระเบียบระบบ

2.5.3 โรงเรียนมัศึกษามีหน่วยบุคคลากรสายบริหาร สายปฏิบัติ

- 2.5.4 โรงเรียนมัธยมศึกษามีหน่วยพนักงาน ภารโรง เหมาะสมกับปริมาณงาน ลักษณะของงาน และขนาดของโรงเรียน
- 2.5.5 โรงเรียนมัศึกษามีบุคลากรที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์ เหมาะสมกับลักษณะของงาน
- 2.5.6 โรงเรียนมัศึกษามอบหมายงานให้แก่บุคลากรได้เหมาะสมกับลักษณะงาน คุณวุฒิ ความสามารถ ประสบการณ์ และความถนัด
- 2.5.7 ก่อลงมือปฏิบัติงานทางโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการปฐมนิเทศให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม
- 2.5.8 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการนิเทศการสอน และติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อให้ทุกคนได้ทำงานเต็มความสามารถ
- 2.5.9 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดให้มีการประชุมอบรม สัมมนา และประชุมปฏิบัติการ เพื่อเสริมสมรรถภาพด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
- 2.5.10 โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาต่อหรือดูงานเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และเลื่อนวิทยฐานะ
- 2.5.11 โรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ
- 2.5.12 โรงเรียนมัศึกษามอบหมายงานให้แก่บุคลากรอย่างยุติธรรม มีการกำหนดจำนวนคาบที่สอนระดับต่ำสุดและสูงสุดไว้
- 2.5.13 โรงเรียนมัศึกษามีการกำหนดอัตราส่วนบุคลากรที่เป็นครูและนักเรียนให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม
- 2.6 **ด้านแหล่งบริการทางวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า เกณฑ์ด้านนี้มีความเหมาะสมพอสมควร ข้อกระทบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดเป็นเกณฑ์ในการประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา ได้แก่**
- 2.6.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการห้องสมุดอย่างมีระเบียบระบบ
- 2.6.2 โรงเรียนมัศึกษามีบุคลากรด้านบรรณารักษ์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

2.7 ก้านแหล่งงบประมาณ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า เกณฑ์ก้านนี้มีความเหมาะสมมาก ข้อกระทงที่มีความเหมาะสมมากใช้ เป็นเกณฑ์ในการประเมินสถาบันการศึกษา ไทยระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

2.7.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการวางแผนการจัดการศึกษาของ โรงเรียนล่วงหน้า และมีการจัดสรรงบประมาณตามแผน

2.7.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ และดำเนินการใช้งบประมาณตามแผน

2.7.3 โรงเรียนมัศึกษามีโครงการจัดหาทุนการศึกษาให้กับ นักเรียนที่เรียนดี ขาดแคลนและยากจน

2.3.4 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงาน ต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างมีระบบ และเป็นธรรม

2.3.5 โรงเรียนมัศึกษามีโครงการติดตามผลการใช้งบ ประมาณ และใช้ผลที่ได้ในการจัดสรรงบประมาณในปีต่อไป

2.3.6 บุคลากรในโรงเรียนมัศึกษามีส่วนร่วมในการแสดง ความเห็นเกี่ยวกับการวางแผนงาน และการจัดสรรงบประมาณ

2.8 ก้านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า เกณฑ์ ก้านนี้มีความเหมาะสมมาก ข้อกระทงที่มีความเหมาะสมมากใช้ เป็นเกณฑ์ในการ ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

2.8.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม การไป มาโรงเรียนสะดวก

2.8.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ในแหล่งที่ดี ไม่อยู่ใกล้โรงงาน โรงภาพยนตร์ แหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม

2.8.3 บริเวณโรงเรียนมัศึกษากว้างขวาง มีสนามและสถานที่ พักผ่อนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

2.8.4 บริเวณโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับตกแต่งอย่างสะอาดสวยงาม ร่มรื่น

- 2.8.5 สภาพอาคารเรียนมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย
- 2.8.6 โรงเรียนมัธยมศึกษามีระบบการใช้อาคารเรียน และห้องเรียนอย่างเหมาะสมเพียงพอกับจำนวนนักเรียน
- 2.8.7 สภาพห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยสะดวก
- 2.8.8 สภาพห้องเรียนดี มีแสงสว่างเหมาะสม อากาศถ่ายเทสะดวก
- 2.8.9 โรงเรียนมัธยมศึกษามีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดอาคารเรียน และอาคารประกอบอื่น ๆ เป็นอย่างดี
- 2.8.10 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับวัสดุครุภัณฑ์แต่ละประเภท พร้อมทั้งจะให้บริการแก่ครู
- 2.9 ด้านการบริหารในโรงเรียน และการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเกณฑ์ค่านี้นี้มีความเหมาะสมพอสมควร ข้อกระทงที่มีความเหมาะสมตกใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับมัธยมศึกษา ได้แก่
- 2.9.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการห้องสมุดให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าได้อย่างดี มีระเบียบระบบ
- 2.9.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนทุกประเภทประกอบการเรียนการสอน
- 2.9.3 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการแนะแนว เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเลือกแผนการเรียน การเลือกอาชีพ และการแก้ปัญหาส่วนตัว ได้อย่างเหมาะสม
- 2.9.4 โรงเรียนมัศึกษามีครูแนะแนว ห้องแนะแนว การจัดเวลาสำหรับการแนะแนวและสิ่งอำนวยความสะดวกในการแนะแนว
- 2.9.5 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการด้านสุขภาพ มีการตรวจสุขภาพรักษาและให้การปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ แก่นักเรียน

2.10 คำนวณความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า เกณฑ์ค่านี้มีความเหมาะสมมาก ข้อกระทงที่มีความเหมาะสมมากที่สุดใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินสถานบันการศึกษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ใต้แก่

2.10.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาสร้างและรักษาเกียรติประวัติของโรงเรียนให้ชุมชนเกิดความศรัทธา

2.10.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนทั้งในค่านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และการแนะนำอาชีพ

2.10.3 โรงเรียนมัธยมศึกษาให้บริการและความช่วยเหลือต่าง ๆ จากชุมชน เช่น ทุนการศึกษา วิทยากร วัสดุอุปกรณ์ บริการสาธารณสุขบุคคล และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น

2.10.4 โรงเรียนมัธยมศึกษาและบุคลากรของโรงเรียนร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น งานประจำปี งานวันชนธรรมประเพณี ศาสนา และกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในท้องถิ่น

2.10.5 โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า หรือชมรมศิษย์เก่า เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า

2.10.6 โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองครู เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ครูกับผู้ปกครอง

2.10.7 โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

2.10.8 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ชุมชนเข้าใจปรัชญา จุดประสงค์ กิจกรรม และการดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียน

2.10.9 โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนไปให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชน เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือ อนุภรรษาค และอาสาสมัคร

เนื่องจากเกณฑ์ที่ 6 ด้านแหล่งบริการทางวิชาการ มีข้อกระทงที่เหมาะสมมากเพียง 2 ข้อ ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาข้อกระทงที่มีความเหมาะสมพอสมควรในระดับสูง ค่อนข้างมาทางเหมาะสมมาก โดยมีค่ามัธยนิเลขคณิตไม่เกิน 2.70 จึงได้ข้อกระทงที่เห็นว่าควร

จะนำมาใช้เป็นเกณฑ์ประเมินอีก 3 ข้อกระทง คือ

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีห้องสมุดที่มีจำนวนหนังสือ ใกล้เคียงส่วนกับจำนวนนักเรียน
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดหาสื่อการสอนให้แก่ครูอย่างเพียงพอทั้งการสอน

กลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย

3. โรงเรียนมัศึกษามีบุคลากรด้านสื่อการสอนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับเกณฑ์ที่ 9 นั้น เมื่อพิจารณาโดยใช้หลักการ เช่นเดียวกับเกณฑ์ที่ 6

ข้อกระทงที่สมควรนำมาใช้เป็นเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาของไทยระดับมัธยมศึกษา จึงมีเพิ่มอีก 4 ข้อกระทง คือ

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการ เลือกสิ่งหนังสือเข้าห้องสมุด
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการด้านสื่อการสอนให้แก่ครูอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ
3. โรงเรียนมัศึกษามีระบบการเก็บรักษาซ่อมแซมเครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ และสื่อการสอนเป็นอย่างดี
4. โรงเรียนมัศึกษามีบริการสื่อสารในโรงเรียนทำให้ครูนักเรียนและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ติดต่อสื่อสารกันอย่างทั่วถึง

ดังนั้น เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาของไทยระดับมัธยมศึกษา จึงมีลักษณะดังนี้ คือ

เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทย : มัธยมศึกษา

เกณฑ์ที่ 1 ปรัชญาและจุดประสงค์

1. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ
2. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสอดคล้องและสนับสนุน

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

3. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัศึกษามุ่ง เน้นการปลูกฝังคุณธรรม และการถ่ายทอดวัฒนธรรมอัน เป็นมรดกของชาติให้แก่ นักเรียน

4. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
5. โรงเรียนมัธยมศึกษามุ่งให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะในวิชาอาชีพมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ เพื่อการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์
6. โปรแกรมการศึกษาและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
7. ผู้มีส่วนร่วมกันพัฒนาปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบไปด้วยบุคคลหลายฝ่ายได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ

เกณฑ์ที่ 2 การจัดการและการบริหารด้านต่าง ๆ

1. โรงเรียนมัศึกษามีโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนและดำเนินการบริหารตามสายงานที่ปรากฏในโครงสร้าง
2. โรงเรียนมัศึกษามีคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อดำเนินการบริหารการศึกษาให้เป็นไปตามปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียน
3. โรงเรียนมัศึกษาให้บุคลากรมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารโรงเรียน
4. โรงเรียนมัศึกษาจัดทำแผนและปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีแจกให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินการตามแผนปฏิทินปฏิบัติงานนั้น
5. โรงเรียนมัศึกษากำหนดหน้าที่ของบุคลากรหรือคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ อย่างมีระเบียบระบบ
6. โรงเรียนมัศึกษามีการวางแผนและบริหารงานด้านการเงินและงบประมาณอย่างรัดกุม
7. โรงเรียนมัศึกษาจัดระบบบริหารพัสดุครุภัณฑ์ในด้านการเก็บรักษาการเบิกใช้ และซ่อมแซมไว้เพื่อดำเนินการ
8. ผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษาดำเนินงานตามวิถีทางประชาธิปไตย
9. โรงเรียนมัศึกษามีระบบการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนหรือกับหน่วยงานอื่น ๆ
10. โรงเรียนมัศึกษามีระบบการประเมินและตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน

เกณฑ์ที่ 3 การวางแผนระยะยาว

1. บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน
2. ทุกหมวดวิชามีแผนระยะยาวในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการสอนมีประสิทธิภาพ
3. ครูทุกคนได้รับการสนับสนุนให้วางแผนระยะยาวในวิชาที่ตนเองทำการสอน
4. โรงเรียนมัศึกษามีแผนการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน
5. โรงเรียนมัศึกษามีแผนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
6. โรงเรียนมัศึกษามีแผนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมแบบไทยให้แก่ักเรียนและบุคลากรอื่น ๆ
7. โรงเรียนมัศึกษามีแผนการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่มีพรสวรรค์พิเศษและเด็กที่เรียนช้า
8. โรงเรียนวางแผนการปฏิบัติงานด้านการบริหารการเรียนการสอน และความสัมพันธ์กับชุมชน

เกณฑ์ที่ 4 โปรแกรมการศึกษา

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดโปรแกรมการศึกษาสอดคล้องกับปรัชญาและจุดประสงค์ ตลอดจนหลักสูตรมัธยมศึกษา
2. โปรแกรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสนองความต้องการความสนใจและความสามารถของนักเรียน
3. การเลือกโปรแกรมการศึกษาของนักเรียนมีการแนะแนวอย่างมีระบบ
4. โรงเรียนมัศึกษามีหลักเกณฑ์ในการแนะแนวในการเลือกศึกษาตามโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ
5. โปรแกรมการศึกษาต้องมีการจัดสรรงบประมาณไว้อย่างเพียงพอ
6. โรงเรียนมัศึกษามีการติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงคุณภาพของโปรแกรมการศึกษาและการแนะแนวให้ดีขึ้น

7. การรับนักเรียน เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ
8. การเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษามุ่งเน้นที่จะปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยและการเป็นพลเมืองดี
9. การจัดโปรแกรมการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษามุ่งเน้นให้ยูเรียนมีความรู้ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน
10. วิธีการและกระบวนการเรียนการสอนที่จัดขึ้นในโรงเรียนมัศึกษาคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และความต้องการของครู
11. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดโปรแกรมการสนับสนุนเสริมเข้าช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาการเรียน
12. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดห้องปฏิบัติการภาษา และวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะดีขึ้น

เกณฑ์ที่ 5 บุคลากร

1. โรงเรียนมัศึกษามีจำนวนบุคลากร เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน
2. โรงเรียนมัศึกษามีแผนการบริหารบุคลากรอย่างชัดเจนและเป็นระเบียบระบบ
3. โรงเรียนมัศึกษามีหน่วยบุคลากรสายบริหาร สายปฏิบัติการสอน และสายบริการ เหมาะสมกับปริมาณงาน
4. โรงเรียนมัศึกษามีหน่วยพนักงาน ภารโรง เหมาะสมกับปริมาณงานลักษณะของงาน และขนาดของโรงเรียน
5. โรงเรียนมัศึกษามีบุคลากรที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์เหมาะสมกับลักษณะของงาน
6. โรงเรียนมัศึกษามอบหมายงานให้แก่บุคลากรได้เหมาะสมกับลักษณะงาน คุณวุฒิ ความสามารถ ประสบการณ์ และความถนัด
7. กอกลงมือปฏิบัติงานทางโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการประชุมพิเศษให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม
8. โรงเรียนมัศึกษาจัดการนิเทศการสอน และติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อให้ทุกคนได้ทำงานเต็มความสามารถ

9. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดให้มีการประชุมอบรม สัมมนา และประชุมปฏิบัติการ เพื่อเสริมสมรรถภาพคณาจารย์ การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
10. โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาต่อหรือปฏิบัติงานเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และเลื่อนวิทยฐานะ
11. โรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ
12. โรงเรียนมัศึกษามอบหมายงานให้แก่บุคลากรอย่างยุติธรรม มีการกำหนดจำนวนคาบที่สอนระดับต่ำสุดและสูงสุดไว้
13. โรงเรียนมัศึกษามีการกำหนดอัตราส่วนบุคลากรที่เป็นครูและนักเรียน ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม

เกณฑ์ที่ 6 แหล่งบริการทางวิชาการ

1. โรงเรียนมัศึกษามีห้องสมุดที่มีจำนวนหนังสือได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน
2. โรงเรียนมัศึกษาจัดบริการห้องสมุดอย่างมีระเบียบระบบ
3. โรงเรียนมัศึกษาดัดหาสื่อการสอนให้แก่ครูอย่างเพียงพอทั้งการสอนในกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย
4. โรงเรียนมัศึกษามีบุคลากรด้านบรรณารักษะที่มีคุณสมบัติเหมาะสม
5. โรงเรียนมัศึกษามีบุคลากรด้านสื่อการสอนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

เกณฑ์ที่ 7 แหล่งงบประมาณ

1. โรงเรียนมัศึกษามีการวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนล่วงหน้า และมีการจัดสรรงบประมาณตามแผน
2. โรงเรียนมัศึกษามีคณะกรรมการวางแผนการจัดสรรงบประมาณและดำเนินการใช้งบประมาณตามแผน
3. โรงเรียนมัศึกษามีโครงการจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดี ขาดแคลนและยากจน
4. โรงเรียนมัศึกษาจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างมีระบบ และเป็นธรรม

5. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีโครงการติดตามผลการใช้งบประมาณ และใช้ผลที่ได้ในการจัดสรรงบประมาณในปีต่อไป

6. บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนงาน และการจัดสรรงบประมาณ

เกณฑ์ที่ 8 อาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม การไปมาโรงเรียนสะดวก
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ในแหล่งที่ดี ไม่อยู่ใกล้โรงงาน โรงภาพยนตร์ แหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม

3. บริเวณโรงเรียนมัธยมศึกษากว้างขวาง มีสนามและสถานที่พักผ่อนเพียงพอ กับจำนวนนักเรียน

4. บริเวณโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับตกแต่งอย่างสะอาดสวยงาม ร่มรื่น

5. สภาพอาคารเรียนมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย

6. โรงเรียนมัธยมศึกษามีระบบการใช้อาคารเรียน และห้องเรียนอย่างเหมาะสมเพียงพอ กับจำนวนนักเรียน

7. สภาพห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยสะดวก

8. สภาพห้องเรียนดี มีแสงสว่างเหมาะสม อากาศถ่ายเทสะดวก

9. โรงเรียนมัธยมศึกษามีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดอาคารเรียนและอาคารประกอบอื่น ๆ เป็นอย่างดี

10. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับวัสดุ ครุภัณฑ์แต่ละประเภท พร้อมทั้งจะให้บริการแก่ครู

เกณฑ์ที่ 9 การบริการในโรงเรียน และการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการห้องสมุดให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าได้อย่างดี มีระเบียบระบบ

2. โรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือก และส่งหนังสือเข้าห้องสมุด

3. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการค้ำสื่อการสอนให้แก่ครูอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ
4. โรงเรียนมัธยมศึกษาสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนทุกประเภทประกอบการเรียนการสอน
5. โรงเรียนมัศึกษามีระบบการเก็บรักษา ซ่อมแซม เครื่องมือ สไลด์ทัศนูปกรณ์ และสื่อการสอนเป็นอย่างดี
6. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการแนะแนว เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนในด้านการเลือกแผนการเรียน การเลือกอาชีพ และการแก้ปัญหาส่วนตัว ใ้ได้อย่างเหมาะสม
7. โรงเรียนมัศึกษามีครูแนะแนว ห้องแนะแนว การจัดเวลาสำหรับการแนะแนวและสิ่งอำนวยความสะดวกในการแนะแนว
8. โรงเรียนมัศึกษามีบริการสื่อสารในโรงเรียนทำให้ครู นักเรียนและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างทั่วถึง
9. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการค้ำสุขภาพ มีการตรวจสุขภาพ รักษาและให้การปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ แก่นักเรียน

เกณฑ์ที่ 10 ความสัมพันธ์กับชุมชน

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาสร้างและรักษาเกียรติประวัติของโรงเรียนให้ชุมชนเกิดความศรัทธา
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาให้บริการค้ำต่าง ๆ แก่ชุมชนทั้งในค้ำอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และการแนะนำอาชีพ
3. โรงเรียนมัศึกษารับบริการและความช่วยเหลือต่าง ๆ จากชุมชน เช่น ทุนการศึกษา จิตวิทยากร วัสดุอุปกรณ์ บริการสาธารณสุข และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
4. โรงเรียนมัศึกษาและบุคลากรของโรงเรียนร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น งานประจำปี งานวัฒนธรรมประเพณี ศาสนาและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในท้องถิ่น
5. โรงเรียนมัศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนใ้มีการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า หรือชมรมศิษย์เก่า เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า
6. โรงเรียนมัศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนใ้มีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองครู เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ครูกับผู้ปกครอง

7. โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

8. โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ชุมชนเข้าใจปรัชญา จุดประสงค์ กิจกรรม และการดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียน

9. โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนไปให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชน เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือ อนุภาษาศ และอาสาสมัคร

อภิปรายผลการวิจัย

1. เกณฑ์ด้านปรัชญาและจุดประสงค์ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุดปรากฏว่าเกณฑ์ที่มีปรากฏในเกณฑ์ใช้ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ เกณฑ์ประเมินของ National Study of Secondary School Evaluation 1969: 30-32) เกณฑ์ประเมินของ The Accrediting Commission of the Association of Independent Colleges and Schools (1980 : 54) เกณฑ์ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Northwest Association of Schools and Colleges (1983 : 22-23) เกณฑ์ประเมินโรงเรียนที่มีทางเลือก (Alternative School) ของ Southern Association of Colleges and Schools (1984 : 4-5) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2527 มิได้มีเกณฑ์ปรากฏอยู่ ผู้วิจัยจึงเห็นว่ากระทรวงศึกษาธิการจะได้อภิปรายว่าเกณฑ์ด้านปรัชญาและจุดประสงค์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประเมินด้วยเพื่อจะดูว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาให้แก่วัยชนอย่างไรบ้างและในการจัดเนื้อหาตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้หรือไม่

2. เกณฑ์ด้านการจัดการและการบริหารด้านต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุดปรากฏว่าเกณฑ์ที่มีปรากฏในเกณฑ์ใช้ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของ The Accrediting Commission of the Association of Independent Colleges and Schools (1980 : 54) เกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 26) และเกณฑ์ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Northwest Association of Schools and Colleges (1983 : 34) นอกจากนั้นเกณฑ์ด้านการจัดการและการบริหารด้านต่าง ๆ ยังมีกำหนดไว้ในเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทยใน พ.ศ. 2523 อีกด้วย แต่เมื่อถึง พ.ศ. 2527 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์มาตรฐานใหม่ โดยรวมอยู่ในหมวดสภาพของโรงเรียนและการบริหารทั่วไป ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเกณฑ์ควรจัดแยกเป็นหมวดที่พิจารณาโดยเฉพาะด้านการจัดการและการบริหาร ทั้งนี้เพราะปรัชญาและจุดมุ่งหมายของแต่ละโรงเรียนจะบรรลุป่าหมายเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการจัดการและการบริหารของโรงเรียน ตลอดจนคณะบริหาร

โรงเรียนที่คองมีประสบการณ์มีความสามารถและมีความตั้งใจในการดำเนินการอย่างแท้จริง

3. เกณฑ์ด้านการวางแผนระยะยาว ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ซึ่งปรากฏว่าเกณฑ์นี้ปรากฏในเกณฑ์ที่ 3 ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทย พ.ศ. 2523 ซึ่งระบุไว้ในรายละเอียดเกี่ยวกับกลไกในการบริหารโรงเรียนด้านการวางแผนและการดำเนินงานตามแผน แต่ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาใหม่ในปี พ.ศ. 2527 ได้สอดแทรกงานด้านการวางแผนไว้ในหมวดของงานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียนและงานบริการ นอกจากนี้เกณฑ์นี้ยังปรากฏในเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนในต่างประเทศ ได้แก่ เกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 27) ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเกณฑ์ด้านการวางแผนระยะยาวนั้นควรแยกเป็นเกณฑ์พิจารณาโดยเฉพาะ เพราะมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงเรียนทำให้สามารถมองเห็นภาพรวม และทิศทางการดำเนินการและการบริหารของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ได้ชัดเจนและเป็นสิ่งที่สามารถให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาในโรงเรียน

4. เกณฑ์ด้านโปรแกรมการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุดปรากฏว่าเกณฑ์นี้ปรากฏในเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 28-29) เกณฑ์ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Northwest Association of Schools and Colleges (1983 : 22-25) เกณฑ์ประเมินโรงเรียนที่ทางเลือก (Alternative schools) ของ Southern Association of Colleges and Schools (1984 : 79) และเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทยทั้ง พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2527 โดยจัดอยู่ในหมวดของงานวิชาการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเกณฑ์ด้านโปรแกรมการศึกษาสามารถให้พิจารณาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้ ทั้งนี้เพราะมีความครอบคลุมในการคัดเลือกนักเรียน การจัดนักเรียนเข้าศึกษาในโปรแกรมการเรียน ตลอดจนการบริหารโปรแกรมการเรียนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างเต็มความสามารถ และเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

5. เกณฑ์ค่านบุคคลากร ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ซึ่งปรากฏว่าเกณฑ์นี้มีปรากฏในเกณฑ์ประเมินของ National Study of Secondary School Evaluation (1969 : 314-342) เกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 30-31) และเกณฑ์ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1984 : 11) นอกจากนั้นเกณฑ์ค่านบุคคลากรยังมีกำหนดไว้ในเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย พ.ศ. 2523 แต่ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ใน พ.ศ. 2527 โดยรวมอยู่เป็นส่วนหนึ่งของงานธุรการ ซึ่งมีแนวพิจารณาในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดบุคลากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเกณฑ์ค่านบุคคลากรนี้สามารถจัดแยกเป็นหมวดไว้พิจารณาโดยเฉพาะใด ทั้งนี้งานการบริหารต่าง ๆ ของโรงเรียนจะประสบความสำเร็จ ย่อมขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบหน้าที่ของบุคลากร ดังนั้นบุคลากรของโรงเรียนจึงเป็นผู้มีความสำคัญ เป็นจักรกลสำคัญที่จะนำปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโรงเรียนไปปฏิบัติให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

6. เกณฑ์ค่านแหล่งบริการทางวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าความเหมาะสมพอสมควร ซึ่งปรากฏว่าเกณฑ์นี้มีปรากฏในเกณฑ์ที่ใช้ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ เกณฑ์ประเมินของ National Study of Secondary School Evaluation (1969 : 273-288) เกณฑ์ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Northwest Association of Schools and Colleges (1981 : 27-30) เกณฑ์ประเมิน Unit Schools ของ Southern Association of Colleges and Schools (1984 : 4-6) และเกณฑ์ประเมินโรงเรียนที่มีทางเลือก (Alternative Schools) ของ Southern Association of Colleges and Schools (1984 : 12-13) โดยเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวใช้พิจารณาในแง่ของแหล่งบริการด้านสื่อการศึกษา ซึ่งได้แก่ ห้องสมุด อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ศูนย์วิทยากร คณะคณาจารย์ของบุคลากรทั้งคณาจารย์และสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย พ.ศ. 2527 ยังได้กำหนดงานบริการห้องสมุดและบริการโสตทัศนศึกษาอยู่ในหมวดงานบริการอีกด้วย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแหล่งบริการทางวิชาการ เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ทั้งนี้เพราะครูและนักเรียนจะต้อง

ใช้ประกอบการคิดว่าให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางค่านักเรียนนั้น หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาใหม่ที่ให้นักเรียนรู้จักคุณค่า รู้จักแสวงหาความรู้ และพิจารณาแสดงความคิดเห็นไวพากย์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ฝ่ายบริหารของโรงเรียนจึงควรที่จะได้จัดบริการให้พร้อมอยู่เสมอ

7. เกณฑ์คานแหล่งงบประมาณ: ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ซึ่งปรากฏว่าเกณฑ์นี้มีปรากฏในเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 33-34) และเกณฑ์ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1984 : 10) นอกจากนี้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย พ.ศ.2523 ได้ระบุไว้ในหมวดการเงินที่โรงเรียนจะต้องจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน และจัดหาทุนทรัพย์เพื่อให้มีเงินใช้จ่ายอย่างเหมาะสมประหยัดและคุ้มค่า และปรากฏว่าเมื่อมีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานใหม่ใน พ.ศ.2527 ปรากฏว่าไม่มีระบบเกี่ยวกับเกณฑ์คานแหล่งงบประมาณ หรือการจัดหาทุนทรัพย์ไว้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแหล่งงบประมาณมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานใหม่บรรลุจุดประสงค์ของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนได้มีการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับอย่างเหมาะสมและมีการวางแผนอย่างมีระบบทั้งระยะยาวและระยะสั้น ตลอดจนรู้จักจัดหาทุนทรัพย์ของโรงเรียนเอง เพื่อเพิ่มงบประมาณจากที่ได้รับ การสนับสนุนจากรัฐบาลแล้ว โรงเรียนนั้นก็ย่อมมีโอกาสที่จะพัฒนาในด้าน การเรียนการสอน ตลอดจนให้บริการต่าง ๆ แก่นักเรียนได้มาก ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนด้วย

8. เกณฑ์คานอาคารสถานที่ วัสดุ และครุภัณฑ์: ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ซึ่งเกณฑ์คานนี้มีปรากฏในเกณฑ์ใช้ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ เกณฑ์ประเมินของ National Study of Secondary School Evaluation (1969 : 301-316) เกณฑ์ประเมินของ Accrediting Commission of the Association of Independent Colleges and Schools (1980 : 65) เกณฑ์ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools เกณฑ์ประเมิน Unit Schools ของ Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 10) เกณฑ์ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Northwest Association of Schools and Colleges

(1983 : 26-27) และเกณฑ์ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาและประถมศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1983-1984:24) นอกจากนี้เกณฑ์คณาจารย์ อาจารย์สถานที่ และครุภัณฑ์ยังมีกำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา และประเทศไทย พ.ศ.2523 โดยแยกเป็นหมวดอาคารสถานที่ และหมวดวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การศึกษา แต่เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์มาตรฐานใหม่ พ.ศ.2527 ได้มีกำหนดอยู่ในหมวดสภาพของโรงเรียนและการบริหารทั่วไป เป็นที่น่าสังเกตว่า เกณฑ์คณาจารย์ สถานที่ วัสดุ และครุภัณฑ์ เป็นเกณฑ์ที่สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ใช้พิจารณาประเมินมาตรฐานสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะว่าอาคารสถานที่ วัสดุ และครุภัณฑ์นั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งในทางเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการเรียนของนักเรียนด้วย

9. เกณฑ์คณาจารย์ในโรงเรียน และการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมพอสมควร ซึ่งเกณฑ์คณาจารย์นี้มีปรากฏในเกณฑ์ใช้ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 37-40) เกณฑ์ประเมิน Unit Schools ของ Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 6) และเกณฑ์ประเมินโรงเรียนที่มีทางเลือก (Alternative Schools) ของ Southern Association of Colleges and Schools (1984 : 12-13) สำหรับในประเทศไทยได้มีกำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2523 และ พ.ศ.2527 แต่มีข้อน่าสังเกตว่าเกณฑ์คณาจารย์ในโรงเรียนสำหรับโรงเรียนในต่างประเทศนั้นจะรวมคณาจารย์เตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา ส่วนเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย มีระเบียบประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาไว้เลย ทั้ง ๆ ที่จุดประสงค์ประการหนึ่งของการมัธยมศึกษา ก็เพื่อเตรียมนักเรียนมัธยมศึกษาให้สามารถประกอบอาชีพได้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการบริการในโรงเรียนนั้นจะต้องรวมบริการด้านวิชาการและการเตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพด้วย นอกจากนี้เกณฑ์คณาจารย์ในโรงเรียนและการเตรียมผู้เรียน เมื่อสำเร็จการศึกษาคควรใช้พิจารณาควบคู่กับเกณฑ์คณาจารย์ทางวิชาการด้วย เพราะทั้งสองเกณฑ์นี้มีความสัมพันธ์กันและยังสนับสนุนงานบริการด้านหลักสูตรของโรงเรียนด้วย

10. เกณฑ์ความสัมพัทธ์กับชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ซึ่งเกณฑ์ความสัมพัทธ์กับชุมชน นี้ปรากฏในเกณฑ์ที่ 1 ของประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ เกณฑ์ประเมินของ National Study of Secondary School Evaluation (1969 : 18-23) เกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 41) เกณฑ์ประเมิน Unit Schools ของ Southern Association of Colleges and Schools (1981 : 1) และเกณฑ์ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาและประถมศึกษาของ Southern Association of Colleges and Schools (1983-1984 : 4) รวมทั้งเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2527 เป็นที่น่าสังเกตว่าเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนมากจะใช้เกณฑ์ความสัมพัทธ์กับชุมชนพิจารณาประเมินคุณภาพของโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความก้าวหน้าของโรงเรียนส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับชุมชน ที่ตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนไม่ว่าจะเป็นแหล่งอุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือแหล่งบริการต่าง ๆ จะทำให้โรงเรียนได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการในฐานะแหล่งวิทยากร หรือด้านทุนทรัพย์ก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรนำเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญธรรมที่ส่งนำเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาของไทยระดับมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัย ได้สร้างไปใช้ประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างจริงจังและนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ปรับปรุงโรงเรียนใหม่มีมาตรฐานดียิ่งขึ้น
2. เขตการศึกษาทั้ง 12 เขต ควรจะได้นำเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาขึ้นใช้ประเมินโรงเรียนในเขตของตน และปรับปรุงพัฒนาจนเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่เชื่อถือได้
3. เนื่องจากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำขึ้นไม่ปรากฏว่ามีเกณฑ์ด้านปรัชญาและจุดประสงค์ของสถาบัน กระทรวงศึกษาธิการ จึงควรจะได้เพิ่มเกณฑ์ด้านนี้เข้าไปด้วย

4. เพื่อให้การประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นไปอย่างมีระเบียบระบบ
กระทรวงศึกษาธิการจึงควรตั้งคณะกรรมการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาขึ้น
คณะกรรมการนี้จะประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการ
โรงเรียนมัธยม และผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการนี้ควรมีหลาย ๆ
คณะ เพื่อให้การประเมินมาตรฐานโรงเรียนเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน สำนักราชบัณฑิตยสถาน ผลงานวิจัยทางการศึกษาและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เล่ม 2 กรุงเทพมหานคร : เจริญผล, 2528.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ และธรรมรส โชติคุณุธร. บนเส้นทางสู่ผู้บริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร : เอร่าวัฒนาการพิมพ์, 2522.
- แผนงาน, กอง กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานประจำปี 2527 (อัครสำเนา).
- พนัส หันนาคินทร์. การศึกษาของไทย กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- ปัญญา สาคร. หลักการศึกษาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศรีสุภา, 2521.
- รัฐจวน อินทรกำแหง. การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีสุภาลาดพร้าว, 2517.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. การวิจัยคุณภาพ ประสิทธิภาพ ของโรงเรียนทุกระดับในเขตกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยทางการศึกษาศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2520.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รายงานการวิจัยเพื่อจัดระดับมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนราษฎร์สายสามัญ ปีงบประมาณ 2523-2524 กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวางแผนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2525.
- สามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ รายงานผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2527 กรุงเทพมหานคร : กองการมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2528.
- _____ . เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2527 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2527.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สามัญ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สรุป
รายงานการวิจัยเรื่อง นโยบาย รูปแบบ การบริหารและการงบประมาณโรงเรียน
มัธยมศึกษา ผลการสัมมนาการวิจัยเพื่อวางแผนการศึกษา ณ วิทยาลัยครูจันทบุรี
จังหวัดจันทบุรี 27 มิถุนายน - 1 กรกฎาคม 2526 กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์กรมการศึกษา, 2527.

สามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ, เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2523
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิวัฒนา, 2523.

____. คู่มือครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดใหม่ กรุงเทพมหานคร : จงใจวิบูลการ-
พิมพ์, 2522.

____. คู่มือการจัดโรงเรียน กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศึกษา, 2521.

สุชา จันทรโสม และสุรางค์ จันทรโสม. จิตวิทยาวัยรุ่น กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา,
2516.

บทความ

กาญจนา ชูครูวงศ์ และ บุญรอด บุญศรีสมฤทธิ์. "เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา" ข่าวสาร
วิจัยการศึกษา ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 ธ.ค. 25 - ม.ค. 26.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "อาคารเรียนราคาแพง การสร้างโรงเรียนที่เกี่ยวเนื่องกับสภาพ
สังคมไทย" จุฬาริชาการ 21 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. "มัธยมศึกษาในประเทศไทยค่อยพัฒนา" อนุสรณ์งานพระราชทาน
เพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.จรูญทัศน์ พุกกะมาน 26 มกราคม 2519
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีรัตนสาร, 2519.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ภิญโญ สาร. "การลงทุนเพื่อการศึกษา" เอกสารประกอบการบรรยาย คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. "นโยบายการศึกษาศาสนา วัฒนธรรมและศิลปะ ตามนโยบาย
ของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 29 สิงหาคม 2529" วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 19
ตุลาคม, 2529.

อัมพร มีสุข. "การศึกษาในรอบสองร้อยปีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์" 200 ปีแห่งการกุศล
เด็กไทยพร้อมด้วยพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล
อดุลยเดช, กรุงเทพมหานคร : องค์การยูนิเซฟ, 2525.

เอกสารอื่น ๆ

ประสิทธิ์ ศิลานุกร. "การใช้อาคารเรียนมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร" บทความ
ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตและคุณวุฒิปดพิท ปีการศึกษา 2521 บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2523.

พวงทอง ไสยวรรณ. "การสร้างเกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียน
มัธยมศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.

ภาษาอังกฤษ

Kochar, S.K. Secondary School Administration. New Delhi :
Sterling Publishers Ltd., 1975.

Morphet, Edgar L. Johns, Roe L. and Reller, Theodore L. Educational
Organization and Administration : Concepts, Practices, and
Issues 2d. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1967.

National Study of Secondary School Evaluation. Evaluative
Criteria for the Evaluation of Secondary Schools. 4th
edition Washington, D.C.: National Study of Secondary
School Evaluation, 1969.

Northwest Association of Schools and Colleges. Policies and Standards for Accreditation of High Schools, Junior High, Middle School, Elementary Schools, Special Purpose Schools. Washington, D.C.: Color Press, 1983.

Southern Association of Colleges and Schools. Standards, Policies and Procedures for Evaluation and Accreditation of Alternative Schools. Atlanta, Georgia, Southern Association of Colleges and Schools, 1984.

_____. Standards for the Accreditation of Elementary and Middle Schools. Atlanta, Georgia ; Southern Association of Colleges and Schools, 1983-1984.

_____. Policies and Standards of the Delegate Assembly of the Commission on Occupational Education Institution. Atlanta, Georgia : Southern Association of Colleges and Schools, 1981.

_____. Standards for Unit Schools. Atlanta, Georgia : Southern Association of Colleges and Schools, 1981.

The Accrediting Commission of the Association of Independent Colleges and Schools. Accreditation, Standard Policies, Procedures and Criteria. Washington, D.C. Association of Independent Colleges and Schools, 1980.

Other Materials

Crown , Betsy Lee Mathis. "The Relationship between Implementation of Middle School Criteria and Management Systems of Middle School Principals." Dissertation Abstracts International. 40(12) June, 1980 : 6083-A.

William, Edward Michael. "Assessment of the Junior High School/Middle School Evaluative Criteria." Dissertation Abstracts International 37(8) Feb, 1977 : 5023-A.

Van Meter, Shirly. "Evaluative Criteria for International Education Program in Secondary Schools as Derived from and Analysis of Exemplary Programs." Dissertation Abstracts International 37(12) June, 1977 : 7416-A.

ภาคผนวก

เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทย : มัธยมศึกษา

คำของ เสถียรและความหมาย

1	หมายถึง	เหมาะสมที่สุด
2	หมายถึง	เหมาะสม
3	หมายถึง	เหมาะสมพอสมควร
4	หมายถึง	ไม่เหมาะสม
5	หมายถึง	ไม่เหมาะสมที่สุด

เกณฑ์ที่ 1 ประสิทธิภาพและจุดประสงค์

	1	2	3	4	5
1 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพและจุดประสงค์ที่ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง					
2 ประสิทธิภาพและจุดประสงค์ของโรงเรียนสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ					
3 ประสิทธิภาพและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสอดคล้องกับหลักการและจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย					
4 ประสิทธิภาพและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสอดคล้องและสนับสนุนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย					
5 ประสิทธิภาพและจุดประสงค์ของโรงเรียนมัศึกษามุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติให้นักเรียน					
6 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม					
7 โรงเรียนมัศึกษามุ่งให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะในวิชาอาชีพมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ เพื่อการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์					

	1	2	3	4	5
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					

เกณฑ์ที่ 2 การจัดการและการบริหารค้ำต่าง ๆ

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					

	1	2	3	4	5
12 ผู้บริหารนิเทศการสอน เพื่อให้การ เรียนการสอนมีประสิทธิภาพ					
13 โรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนหรือกับหน่วยงานอื่น ๆ					
14 โรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบการประเมินและตรวจสอบการ ปฏิบัติตามแผนงานและโครงการของโรงเรียนเป็นระยะ					

เกณฑ์ที่ 3 การวางแผนระยะยาว

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					

	1	2	3	4	5
12 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีแผนในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการด้านการเรียนการสอน และนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น					
13 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีระบบการติดตามและประเมินผลแผนระยะยาวต่าง ๆ ที่วางไว้					

เกณฑ์ที่ 4 โปรแกรมการศึกษา

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					

	1	2	3	4	5
13 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมเข้าช่วย เหลือเด็กที่มีปัญหาค้นการ เรียน					
14 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดห้องปฏิบัติการภาษา และวิทยาศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะดีขึ้น					

เกณฑ์ที่ 5 บุคลากร

	1	2	3	4	5
1	โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนบุคลากร เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน				
2	โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีแผนการบริหารบุคลากรอย่างชัดเจน และเป็นระเบียบระบบ				
3	โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีหน่วยบุคลากรสายบริหาร สามปฏิบัติ การสอน และสายบริการ เหมาะสมกับปริมาณงาน				
4	โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีหน่วยพนักงาน ภารโรง เหมาะสมกับปริมาณงาน ลักษณะของงาน และขนาดของโรงเรียน				
5	โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีบุคลากรที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์ เหมาะสมกับลักษณะของงาน				
6	โรงเรียนมัธยมศึกษามอบหมายงานให้แก่บุคลากรได้เหมาะสมกับลักษณะงาน คุณวุฒิ ความสามารถ ประสบการณ์ และความถนัด				
7	ก่อนลงมือปฏิบัติงานทางโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการประชุมพิเศษ ให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม				
8	โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการนิเทศการสอน และติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อให้ทุกคนได้ทำงานเต็มความสามารถ				
9	โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดให้มีการประชุมอบรม สัมมนา และประชุมปฏิบัติการ เพื่อเสริมสมรรถภาพด้านการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น				
10	โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาต่อหรือดูงานเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และเลื่อนวิทยฐานะ				
11	โรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ				

	1	2	3	4	5
12 โรงเรียนมัธยมศึกษามอบหมายงานให้แก่มุคลากรอย่าง ยุติธรรม มีการกำหนดจำนวนคาบที่สอนระดับต่ำสุดและ สูงสุดไว้					
13 โรงเรียนมัศึกษามีสวัสดิการและความสะดวกต่าง ๆ ให้ แก่มุคลากร					
14 โรงเรียนมัศึกษามีหลักเกณฑ์และความเป็นธรรมในการ บำเหน็จความดีความชอบและการลงโทษมุคลากร					
15 โรงเรียนมัศึกษามีการกำหนดอัตราส่วนมุคลากรที่เป็นครู และนักเรียนให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม					

เกณฑ์ที่ 6 แหล่งบริการทางวิชาการ

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

เกณฑ์ที่ 7 แหล่งงบประมาณ

	1	2	3	4	5
1 โรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับงบประมาณจากระทรวงศึกษาธิการ เพียงพอที่จะดำเนินงาน					
2 โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการวางแผนการจัดการศึกษาของ โรงเรียนล่วงหน้า และมีการจัดสรรงบประมาณตามแผน					
3 โรงเรียนมัธยมศึกษา มีคณะกรรมการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ และดำเนินการใช้งบประมาณตามแผน					
4 โรงเรียนมัธยมศึกษา มีโครงการจัดหาแหล่งการเงินที่นำมาสนับสนุน การจัดการศึกษาในโรงเรียนนอกเหนือจากงบประมาณ แผ่นดิน					
5 โรงเรียนมัธยมศึกษา มีโครงการจัดหาทุนการศึกษาให้กับ นักเรียนที่เรียนดี ชาติแคดแลนและยากจน					
6 โรงเรียนมัธยมศึกษา จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างมีระบบ และเป็นธรรม					
7 โรงเรียนมัธยมศึกษา มีโครงการติดตามผลการใช้งบประมาณ และใช้ผลที่ได้ในการจัดสรรงบประมาณในปีต่อไป					
8 บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการแสดงความ เห็นเกี่ยวกับการวางแผนงาน และการจัดสรรงบประมาณ					

เกณฑ์ที่ 8 อาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์

	1	2	3	4	5
1	โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม การไปมาโรงเรียนสะดวก				
2	โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ในแหล่งที่ดี ไม่อยู่ใกล้โรงงาน โรงภาพยนตร์ แหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม				
3	บริเวณโรงเรียนมัธยมศึกษากว้างขวาง มีสนามและสถานที่พักผ่อนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน				
4	บริเวณโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับตกแต่งอย่างสะอาดสวยงามร่มรื่น				
5	สภาพอาคารเรียนมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย				
6	โรงเรียนมัศึกษามีระบบการใช้อาคารเรียน และห้องเรียนอย่างเหมาะสมเพียงพอกับจำนวนนักเรียน				
7	สภาพห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยสะดวก				
8	สภาพห้องเรียนดี มีแสงสว่างเหมาะสม อากาศถ่ายเทสะดวก				
9	โรงเรียนมัศึกษามีระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียน และมีการฝึกซ้อมนักเรียนในค่านความปลอดภัยอยู่เสมอ				
10	โรงเรียนมัศึกษามีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดอาคารเรียนและอาคารประกอบอื่น ๆ เป็นอย่างดี				
11	โรงเรียนมัศึกษามีห้องประชุม ห้องรับประทานอาหาร และโรงฝึกงานเพียงพอกับจำนวนนักเรียน				
12	โรงเรียนมัศึกษามีระบบบำรุงรักษาอาคารเรียน และอาคารประกอบเป็นอย่างดี				
13	โรงเรียนมัศึกษามีเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ				

	1	2	3	4	5
14 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับวัสดุ ครุภัณฑ์ แต่ละประเภท พร้อมทั้งจะให้บริการแก่ครู					
15 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีห้องพักรูเพียงพอกับจำนวนครู สะอาด สะดวก สบาย					

เกณฑ์ที่ 9 การบริการในโรงเรียน และการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					

	1	2	3	4	5
12 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาด ถูกสุข- ลักษณะให้แก่ นักเรียน และบุคลากรทุกฝ่ายอย่างเพียงพอ					
13 โรงเรียนมัธยมศึกษามีมาตรการในการรักษาความปลอดภัย ภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี					
14 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการด้านสุขภาพ มีการตรวจ สุขภาพ รักษาและให้การปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ แก่ นักเรียน					
15 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดบริการค่านันทนาการแก่ครูและ นักเรียนอย่างทั่วถึง					

เกณฑ์ที่ 10 ความสัมพันธ์กับชุมชน

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

	1	2	3	4	5
11 โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์					
12 โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ชุมชนเข้าใจปรัชญา จุดประสงค์ กิจกรรม และการดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียน					
13 โรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนไปให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชน เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสืออนุภาค และอาสาสมัคร					

